

התקשרות

89577, JEM

**הכינוס העולמי הראשון, החתונה
של הרבי ה"צמח צדק" והספרים
חוזרים הביתה • תאריכים ואירועים
בהיסטוריה החב"דית,**

עת לדעת // עמוד 19

"וַיְהִי כִּי זָקַן יִצְחָק וַתִּכְהֶנּוּ עֵינָיו מִקְרָאָתוֹ", מספרת לנו התורה בפרשה רש"י על המקום מביא כמה הסברים לעיוורון של יצחק, ועל ההסבר השלישי הרבי עומד באופן מיוחד: "כדי שייטול יעקב את הברכות".

הרבי לומד מכאן דבר גדול. הלא הקדוש ברוך הוא יכול היה לגלות ליצחק שעשיו איננו בדיוק צדיק, ובמיוחד שיצחק בעצמו כבר הבחין ברמזים העבים: הוא שם לב לכך ש"אין שם שמים שגור בפיו", וידע גם שנושתי מקטירות לעבודה זרה. כך יצחק בעצמו היה בוחר להעניק את הברכות ליעקב. ובכל זאת, העדיף הקדוש ברוך הוא לעוור אותו בנס מיוחד - העיקר שלא לומר לשון הרע, על עשיו!

הנקודה הזו מתחברת לשיחה שהבאנו השבוע, שהיא ליבו של הגיליון. בשיחה הרבי מלמד אותנו משהו עמוק מאד על עשיו, ועלינו. על כך שאפילו עשיו שבבטן אימו כבר נמשך לעבודה זרה - היה יכול לבחור להיות "כובש את יצרו" ובכך להגיע לחיבור עמוק ביותר עם הקדוש ברוך הוא.

נבקש שוב מכם הקוראים לשלוח אלינו את תגובותיכם והערותיכם, שיתקבלו בתשומת לב ובברכה.

03 כיצד נראית התפילה שלנו? גם מי שמתכוון היטב לתפילה בטבילה במקווה ובנתינת צדקה ומתפלל בכונה - לא באמת "נמצא שם". המחשבות הארציות משתלטות וסוחפות אותנו. אך זו לא סיבה להרים ידיים ולנפילת רוח. חודש כסלו מלמד אותנו שבידינו הכוח להפוך את החושך לאור.

התוועדות עם הרבי

04 איך ייתכן שכבר בבטן אימו עשיו נמשך לעבודה זרה? האם יכול להיות שליצחק ורבה נולד ילד רשע מבטן ומלידה? סיפורו של עשיו מלמד אותנו כיצד נכון להתייחס לכשלי האופי, לנטיות השליליות ולתכונות הרעות שטבועים בנו.

שיעור

בלקוטי שיחות

11 כל הורה לילד מתבגר מכיר את זה: הילד לא תמיד נמצא במצב שהיינו רוצים לראות אותו, וכמה שנשתדל לייצר מולו אוירה של שיח פתוח, נראה כי הכל נועד לכשלוך. איך נשפיע על ילדינו המתבגרים? כיצד נוכל להתוות להם דרך, או להעמיד אותם על טעויותיהם בלי לייצר אנטגוניזם?

מכתב מבואר

12 מתי זה בסדר לפרסם על מי שעשה מצווה או מעשה טוב ומתי לא, מה אם הפרסום עלול להזיק לעניין עצמו, וכיצד ראה הרבי את התרבות האמריקאית לפרסם כל דבר.

ניצוצי רבי

14 איפה צריך להניח את נרות השבת - על שולחן הסעודה או דווקא לידו? • הלכה עם טעם

16 באיזה ספר תורה קראו ב"הקהל"? • פרק שלישי בסדרת המאמרים בבירור המקורות למושג "שנת הקהל"

18 איך ולמה נולדה היוזמה לתעד, לרשום ולהקליט את ניגוני חב"ד, את מי מינה הרבי הקודם כאחראי לפרויקט, ומי רשם את הניגונים בתווים.

היסטוריה חסידית

לוח חב"ד - עמוד 17 • שניים מקרא ואחד תרגום - עמוד 23 • זמנים ושיעורי השבוע - עמוד 22

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

ISSN 7474-0793 • 6084000 • גיליון 1476

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

באמצע התפילה הוא מהרהר על הנזילה בביתו בשכונת קראון הייטס... (שבת פרשת חיי שרה תשמ"ב)

אודות האמור לעיל, ועד שהמוח ישלוט על הלב, ועניין זה יבוא אצלו גם ברגש שבלב, היינו, שירגיש שנמצא בבית קדשי הקדשים, כי זהו דבר הדורש משך זמן. אלא עליו לדעת שגם בעת הימצאו בחושך הגלות יש לו נתינת כוח מכללות חודש כסלו **להפוך** את כללות חושך הגלות ועד שיהיה יתרון האור [מן החושך].

שזוהי הנקודה הפנימית של חודש כסלו. שמבלי הבט על [- למרות] גודל ירידת הגלות, נפעל אז כללות העניין של "חנוכת חשמונאי", ובאופן ש"הנרות הללו אינן בטלין לעולם" [- עניין של נצחיות ותוקף]. וזהו גם כללות העניין של גילוי תורת החסידות בזמן הגלות דווקא.

וזוהי ההוראה לכל אחד ואחד מישראל. שאין מה להתפעל מחשכת הגלות, אלא גם בעת היותו בחושך כפול ומכופל של זמן הגלות, הרי הוא עובד עבודתו כדבעי [- כפי שצריך] בהפצת המעיינות חוצה, ומאיר את העולם כולו באור של "נר מצווה ותורה אור".

ועבודתו היא על פי הוראת ימי חנוכה, באופן ש"מוסיף והולך ואור". היינו, שאינו מסתפק בהדלקת נר אחד, אלא בלילה השני מדליק נר נוסף, ומדי לילה בלילה הרי הוא מוסיף עוד יותר בכללות העניין ד"נר מצווה ותורה אור".

כאשר יהודי מתבונן במעמדו ומצבו - הרי הוא רואה שנוסף לגלות הכללי, הרי הוא שקוע בגלות הפנימי.

כל אחד ואחד מישראל הוא בחזקת כשרות, ובוודאי שלומד ומקיים מצוות ועוסק בעבודת התפילה, כוונות התפילה וכו', ולכל הפחות פירוש המילות כו', וקודם התפילה טובל במקווה, ובימי החול נותן לצדקה.

אבל אף-על-פי-כן, למרות שיודע שישנו פסק-דין בשולחן-ערוך שבעת התפילה "כיוון גם כנגד ירושלים וכנגד המקדש וכנגד בית קדשי הקדשים" - הנה בנוגע לפועל, כאשר נעמד להתפלל אינו יכול לפעול בעצמו לצאת ממקומו שבגלות, בשכונת קראון הייטס שבברוקלין, ועל-דרך זה בשאר שכונות, ולהימצא בעת התפילה ב"בית קדשי הקדשים"! ועד שבעת התפילה הרי הוא מהרהר אודות המתרחש בביתו, הנמצא ברחוב זה או ברחוב אחר בשכונת קראון הייטס, וחושב אודות נזילת מים מהתקרה שבביתו, וכיצא בזה!...

ואם כן, כאשר מתבונן בגודל הירידה בגלות הפרטי, יכול הוא ליפול ברוחו.

ועל זה באה ההוראה הכללית מחודש כסלו:

אין לו מה לחכות עד שיתבונן במוחו

עובר מתרוצץ

• בסוף הפרשה הקודמת קראנו על הנישואים היהודיים הראשונים, נישואי יצחק ורבקה. הפרשה שלנו מתחילה לספר על הדור הבא. לאחר שנים ארוכות של ציפייה לילדים, רבקה סוף סוף מתבשרת בבשורות טובות, ואז מספרת לנו התורה כך¹:

וַיִּתְּרָצוּ הַכְּנִיָּם בְּקִרְבָּהּ וְהָאִמָּר אִם כֵּן לָמָּה זֶה אֲנִכִּי וְתִלְךָ לְדָרֶשׁ אֹתָהּ.

וַיֹּאמֶר ה' לָהּ: שְׁנֵי גוֹיִם בְּבֶטְנְךָ וְשְׁנֵי לְאָמִים מִמֶּנִּי יִפְרְדּוּ וְלֹא־מִלֵּאָם יֵאָמֵן וְרַב יַעֲבֹד צַעִיר.

מה ההתרוצצות הזו? מדוע היא גורמת לרבקה לחוסר אונים? ואיך מרגיעה אותה התשובה שקיבלה מה' - הפרשנות של חז"ל² מוכרת לכולנו:

בְּשָׁעָה שֶׁהָיְתָה עוֹמֶדֶת עַל בְּתִי כְּנָסִיּוֹת וּבְתִי מְדַרְשׁוֹת יַעֲקֹב מְפָרְס לָצֵאת . . . וּבְשָׁעָה שֶׁהָיְתָה עוֹבֶרֶת עַל בְּתִי עֲבֹדֹת כּוֹכָבִים גָּעוּ רַךְ וּמְפָרְס לָצֵאת.

רבקה לא מבינה איזה סוג ילד מחכה לה שם. כזה שנמשך לעולם התורה, או כזה שמשתוקק לפולחנים פגניים? הצדיק של אותה תקופה, שם בן נוח, מרגיע אותה בכך שבבטנה ישנם תאומים, שני עוברים בעלי תכונות הפוכות.

רבקה הייתה מוטרדת מזה שהתינוק שלה פוסח על שתי הסעיפים, ואותו מטרידה שאלה בסיסית יותר, בלשונו של הרבי:

לכאורה הדבר תמוה ביותר:

האבות "הן הן המרכבה"³ לרצון העליון. וכביאור רבינו הזקן בתניא⁴... "לא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם". ואם כן, פשיטא [- מובן מאליו] שתולדותיהם נולדו בתכלית הקדושה⁵... ואם כן, איך יתכן שבנו של יצחק ימשך בטבע שלו לעבודה זרה?!

מה שעשו גדל אחר כך להיות רשע - אין זה קושיא, שהרי "קלקל במעשיו". כל אדם הוא בעל בחירה

1. בראשית כה, כב-כג.
2. ב"ר סג, ו.

א. ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.
ב. פכ"ג.
ג. ראה גם לקוטי שיחות חט"ו ע' 194 ובהנסמן בהערה 35 שם.

שיעור בלקוטי שיחור

צדיק ושמו עשיו

איך ייתכן שכבר בבטן אימו עשיו נמשך לעבודה זרה? האם יכול להיות שליחוק ורבקה נולד ילד רשע מבטן ומלידה? סיפורו של עשיו מלמד אותנו כיצד נכון להתייחס לכשלי האופי, לנטיות השליליות ולתכונות הרעות שטבועים בנו.

השיחור המלאה - בלקוטי שיחות חלק כ, שיחור שניה לפרשת תולדות.

לקוטי שיחור
- א -
על פרשיות השבוע. חנים ומנוחה
בכבוד קדושה
אדמו"ר מ
וסימניה נסים וי"ץ
סניאודסאהן
מלונבאוויטש
ספר ראשון - כך ראשון
בראשית

מעללים, איננו שואלים. לכל אדם ניתן החופש לבחור את דרכו ואת מעשיו. נסיבות החיים של עשוי השפיעו עליו. הוא התרועע עם אנשי הסביבה הרשעים, הוא התעסק עם נמרוד עד שלבסוף הרג אותו (כפי שמספרים לנו חז"ל), וכך יצא ממנו מה שיצא. זו אינה אשמתם של יצחק ורבקה, זו בחירה שלו. אבל איך יכול להיות שעוד לפני שהוא יצא לאוויר העולם, כבר יש לו תשוקה לא מוסברת לבלות את ימיו בחטא?!

נעזוב לרגע את עשוי ונשאל שאלה אחרת, שכל אחד מאיתנו יכול למצוא את עצמו תוהה אותה על חייו.

התפוח רחוק מהעץ

נתחיל ונקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

ידועי בענין "מעשה אבות סימן לבנים", ש"מעשה אבות" הוא הנתינת כח לעבודת (ה"בנים") בני ישראל. ומזה מובן, שכל אופני עבודת ה' הקיימים אצל ה"בנים", ישנם גם (באופן של "סימן", על כל פנים) ב"מעשה אבות".

הרמב"ם בשמונה פרקים מבאר בארוכה את שני אופני העבודה - "החסיד המעולה" (שמלכתחילה מתאוה רק לטוב), ו"הכובש את יצרו" ("והוא מתאוה אל הפעולות הרעות... ויכבוש את יצרו").

ודרושה הסברה: מאחר ש"האבות הן הן המרכבה", כנ"ל - היכן נמצא ב"מעשה אבות" ה"סימן לבנים" לעבודה ד"הכובש את יצרו"?!

כל אחד מאיתנו מכיר אנשים שמצליחים בעבודת ה', לפחות יותר ממנו. יהודים תלמידי חכמים אמיתיים שהוגים בתורה בכל זמן פנוי, יהודים שמוסרים את נפשם בשביל אהבת ישראל או כאלה שמדי בוקר קמים מוקדם, לומדים חסידות ומתפללים בכוונה גדולה. ובסיפורים - שם אנחנו שומעים על צדיקים מופלאים, על יהודים נטולי יצר הרע, בעלי אופי מרומם ונעלה שהתורה והמצוות שואבות אותן וספר התהלים מושך אותם יותר מכל הנאה אחרת.

אבל באותה מידה, כל אחד, בין אם הוא מתקרב ליהדות חדש או מלידה, יודע שהוא ממש לא כזה. תשוקות ורצונות מסויימים שלו וצדדים

לנהוג כרצונו, ועשו בחר (מפני הסביבה, "הכנעני אשר אנכי יושב בקרב", עסקו עם נמרוד וכו') לקלקל במעשיו. אבל היו אלו "מעשיו" - המעשים ש(על ידם) הוא (בבחירתו) קלקל. הדבר לא בא מיצחק, חס ושלום!.

..אך כאן נאמר שעוד בטרם נולד - דהיינו, עוד קודם שנפרד מחיבורו ל(יצחק ו) רבקה - כבר נמשך לעבודה זרה!

אנחנו יודעים שתקופת היריון היא תקופה רגישה בה האימא נוקטת משנה זהירות. נזהרים יותר מלאכול מאכלים שונים, מלאמץ יותר מדי את השרירים או להיחשף לזיהומים. כל זה כדי שחס ושלום העובר לא ייפגע. גם מבחינה מנטלית, יודעי דבר ממליצים לנוח יותר במשך ההיריון, לא להתעצבן ולא לחשוב מחשבות שליליות. מצב הרוח של האימא יכול להשפיע על מזגו של התינוק.

הדברים מתעצמים כאשר מדובר על שמירה רוחנית וקדושה. ההתנהגות של האימא משפיעה על מצבו הרוחני של העובר, ולכן האימא תקפיד יותר על אכילת מאכלים בכשרות מהודרת יותר, תראה מראות טהורים ותשמע מוזיקה חסידית. גישה זו נכונה ואמיתית, שמקורה בספרים הקדושים: התנהגותם הרוחנית ומידת הקדושה של שני ההורים משפיעות על מצבו הרוחני של הילד שעומד להיוולד.

והנה, בסיפורו של עשיו נראה שהכלל הזה לא עובד. יצחק ורבקה שניהם צדיקים וקדושים וטהורים. חז"ל מכנים את יצחק, בתוך שאר האבות, בכינוי הנשגב "מרכבה". זה בא לבטא עד כמה הייתה מושלמת הדבקות שלו בקדוש ברוך הוא, עד כדי כך שהוא היה כמו כלי רכב שעומד לרשות הנהג. רבקה גם היא הייתה צדיקה, כפי שמספרת לנו התורה ומספרים לנו חז"ל. כעת, אם התכונות של העובר נקבעות לפי ההתנהגות של ההורים שלו, איך זוג כזה מקבל עובר שכבר בבטן אימו נמשך להקטיר קטורת לעבודה זרה?!

על זה שעשיו גדל להיות נער פורק עול ורע

ד. רש"י פרשתנו כז, טו (מב"ד עה"פ. פד"א פכ"ד. תיב"ע פרשתנו כה, כז. ועוד).

ה. כדיוק לשון חז"ל פסחים נו, א. ועוד. ראה לקוטי תורה ואתחנן ה, א. שיר השירים ט, ד. ובכ"מ.

לכאורה היה אפשר לתרץ, שאף על פי שלאבות לא היו כל מניעות ועיכובים מבפנים חס ושלום¹, מכל מקום היו להם מניעות ועיכובים מבחוץ, מהסביבה (כנ"ל), אשר אותם היו צריכים "לכבוש".

ונמצא, שעבודתם התחלקה לשני סוגים: העבודה בעליה מדרגא לדרגא בקדושה גופא, וההתגברות על המניעות מבחוץ; והתגברות ו"כיבוש" אלו שבעבודת האבות הם נתינת כח ("סימן לבנים") לעבודת "הכובש את יצרו".

גם האבות הקדושים והצדיקים התמודדו עם אתגרים בעבודת ה'. אברהם אבינו התמודד עם כל העולם שסגד לאלילים, ויעקב אבינו התמודד עם הקשיים הרבים שהערים עליו לבן. וכך במשך כל הדורות, החיים של הרמב"ם היו מלאי טרדות וצרות, האור החיים הקדוש סבל מעוני מחפיר ומפרעות הערבים במרוקו, והרבי הקודם ישב בכלא הסובייטי ועונה שם בגין פעילותו בהפצת יהדות.

כשקוראים את סיפורי התורה וסיפורי הצדיקים, רואים את האמת הפשוטה: אין סיפורי חיים נטולי התמודדויות. הקדוש ברוך הוא מתכנן ומתפעל את החיים של כל אחד מאיתנו, ומזמן לנו אתגרים שדורשים מאתנו גיעת נפש והשקעת כוחות.

נכון, הצדיקים מתמודדים בעיקר עם הפרעות מבחוץ, ואנחנו מתמודדים בנוסף לזה גם עם קשיים סובייקטיביים הנובעים מתכונות הנפש שלנו ומיצר הרע שה' שידך לנו. אך כשאנו קוראים את סיפורי האבות שהצליחו להתמודד בתעצומות נפש עם תנאים קשים, אנו יכולים לקבל מכך השראה להתמודדות עם הקשיים שלנו בעבודת ה'.

אבל התשובה הזו לא ממש מספקת. נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

אבל לכאורה אין זה ביאור מספיק, שהרי בכמה פרטים קשה יותר להיות "כובש

באישיות שלו לא מיושרים לפי מה שכתוב בשולחן ערוך. לכל אחד יש את השק שלו: אחד רגון וקפדן מאוד ולא מסתדר עם מצוות שבין אדם לחברו, אחר עצלן וקל דעת ולא מסתדר עם הדרישות התובעניות של סדר היום היהודי, ושלישי אוהב את החיים ולא יכול לסבול שחצי ממה שיש לעולם להציע זה אסור, לא כשר או לא ראוי. לפעמים נראה שהקדוש ברוך הוא שתל בכל אחד איזה 'באג' באופי שלא יסתדר עם דרישות התורה.

אם נשתמש במונחים של הרמב"ם, אלו שני סוגים של אנשים שונים לגמרי. יש את "החסיד המעולה", שבאופן טבעי נמשך אל הטוב; ויש את "הכובש את יצרו", הטיפוס המתמודד, זה שיש לו יצר הרע ומשיכה לדברים רעים והוא נאלץ להתמודד עם האינסטינקטים האלה כל הזמן. ורובנו, מה לעשות, לא שייכים לקטגוריה של "החסיד המעולה".

ההתבוננות המפוכחת הזו מעוררת שאלה: האם סיפורי התורה על האבות הקדושים, על יוסף הצדיק ומשה רבינו, רלבנטיים בכלל לאנשים כמונו? הרי אלו אנשים מסוג אחר, שבאמת לא היה בעולמם אלא טוב וקדושה. אנחנו לא כאלה. לנו יש כשלים באופי, אותנו ה' ברא עם תכונות רעות שמושכות אותנו שוב ושוב אל הנפילות הכואבות. איפה אנחנו ואיפה הם?

והרי האבות הקדושים הם גם המחנכים שלנו. הם מורי הדרך שלנו, ומעשיהם הם "סימן" עבורנו. לא רק במובן של תמרור או מצפן שמכוון אותנו, אלא גם כהשראה וכוח לעבוד את ה' נכון. אבל אם הם היו "חסידים מעולים", ואנחנו "הכובשים את יצרם" - מה נוכל ללמוד מהם?

מבפנים או מבחוץ

התשובה הראשונית היא: גם לצדיקים הגדולים ביותר שנמשכים רק לה' בלבד, יש התמודדויות. אלא שהתמודדויות שלהם הם מסוג שונה. אלו לא מכשולים מבפנים, אלא מבחוץ.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

והיותו מרכבה היתה עבודתו באופן של כובש יצרו (ולעיר מב"ב יז, א ובתור"ה שלשה לא שם).
ט. לעיר מזה שאברהם "כבש את רחמיו כו". אבל לכאורה א"י דומה כלל להענין דכובש את יצרו.

ו. ראה לקוטי שיחות ח"ה ע' 79 הערה 20. חט"ו ע' 76 הערה 12 (ועוד).
ז. פ"ו.
ח. אף שבדוחק י"ל עכ"פ בנוגע לאברהם - שעד שלימותו בהכיר את בוראו

את יצרו" (להתגבר על המניעות מבפנים)
מאשר להתגבר על המניעות שמבחוץ.
ולפי זה: כיצד ישנה נתינת כח מ"מעשה
אבות" לעבודה זו של בני ישראל?

מאיפה מגיעים כל הכוחות להתגבר, אם לא
מבפנים? לצדיקים יש תעצומות נפש אדירות, הם
בטוחים באמונתם וחווים אותה בצורה מלאה, הם
רואים בעיניים איך דרך ה' היא הנכונה והטובה -
ובדיוק לכן הם מצליחים.

אברהם אבינו יכול היה ללכת נגד כל העולם,
בדיוק מפני שבפנים בערה בו אהבה לה' עד שכל
איום אחר לא איים עליו; העוני והחסור בכסף היו
פרט שולי אצל אדם קדוש כמו האור החיים; הרבי
הקודם עמד נגד השלטון הקומוניסטי בגבורה
וסבל ייסורי גוף נוראיים, אבל כל זה לא הפריע
לו כי היו לו "שני עולמות ואלוקים אחד", הקדוש
ברוך הוא ותורתו הקדושה היו הדבר שבשבילו
הוא חי ולמענו הוא היה מוכן לסבול כל עינוי.

וזהו בדיוק הבעיה שלנו. ה"בפנים" שלנו פגום,
המערכת שלנו מקולקלת. יש לנו יותר מעולם
אחד שמעניין אותנו, היצר הרע שלנו עובד
שעות נוספות, ודווקא לכן קשה לנו הרבה יותר
לוותר על מה שהעולם מזמן לנו ולדבוק בתורה
ובמצוות. אז מאיפה נוכל לקבל כוחות "לכבוש
את היצר", זה שבפנים, מהאבות הקדושים?

האני האמיתי

כאן מגיעה התשובה המהפכנית של הרבי:
אנחנו בהחלט יכולים ללמוד מהצדיקים
הגמורים. **לא כי הם דומים לנו, אלא כי אנחנו בדיוק
כמוהם.** למה הכוונה? - נקרא את הדברים בלשונו
של הרבי:

**מעלת "הכובש את יצרו" היא בכך
ש"גבורה" זו כנגד יצרו מגלה ומבטאת
עד כמה חזקה היא התקשרותו אל הקדוש
ברוך הוא, שלמרות שהוא מתאוה
לפעולות הרעות, מכל מקום אין בכך
כדי להחליש את רצונו לשמוע בקול ה'
ולעשות אך טוב...**

ולפיכך "מעשה אבות סימן לבנים" הוא
גם בנוגע לעבודת "הכובש את יצרו"...
כי התקשרות תקיפה זו אל הקדוש ברוך
הוא, שאין בכח שום דבר להחלישה, באה
לבני ישראל בירושה מהאבות, שהיו כל
ימיהם "מרכבה" לקדוש ברוך הוא באופן
שאינ שייך בו הפסק "אפילו שעה אחת"¹.
ולכן, למרות ש"גבורה" זו של האבות באה
לידי ביטוי בפועל רק בשייכות למניעות
מבחוץ, הרי סיבת ה"גבורה" - שהיא
תוקף ההתקשרות לקדוש ברוך הוא -
היא נתינת כח לבנים לגבי המניעות שיש
להם מבפנים².

החסידות מלמדת כי המהות האמיתית של כל
יהודי היא הקשר שלו לקדוש ברוך הוא, ומתחת
כל שכבות הבצל חבויה בכל יהודי נשמה אלוקית
האוהבת את ה'. כשיהודי מתגבר על כעס, על
תאוה או על עצלות, הוא לא "יוצא מעצמו", הוא
לא "שובר את עצמו", אלא מתקרב יותר למהות
הפנימית והאמיתית שלו. כך גם היחס החסידי
לבעל תשובה - הוא לא אדם שעזב את החיים
הטבעיים שלו וגילה עולם חדש, אלא יהודי שחזר
הביתה אל המקום שאליו השתוקק כל חייו ואלי
הוא היה שייך תמיד.

הסוד הזה משנה לנו לחלוטין את היחס
להתמודדות עם הבעיות שלנו "מבפנים". עד
עכשיו חשבנו שכאשר מדובר על התמודדות
עם קושי ומכשול חיצוני, יהודי צריך להעצים
ולגלות את הכוחות הפנימיים שלו כדי שהרוע
שמבחוץ לא ישפיע עליו, ואילו כאשר מדובר
על קושי פנימי צריך להתמקד ברע ולטפל בו.
לדוגמה: אדם צריך ללמוד ולהכיר את תכונת
הכעסנות שלו, לחשוב על התאוות שלו ולמצוא
דרך לשלוט בהן ולטפל בהן.

כעת אנחנו מבינים שגם הקושי הפנימי הוא
למעשה קליפה חיצונית, וזה מחייב אותנו לשנות
טקטיקה. גם כשמדובר על תאוה, על עצלות או
על כל קושי פנימי אחר, מה שמוטל על יהודי
הוא להעצים ולגלות את הפנימיות שלו. עלינו
לחשוב על כך שיש לנו נשמה אלוקית שקשורה
עם הקדוש ברוך הוא, נשמה טהורה שמשתוקקת

יב. ראה בגוף השיחה הערה 28 תיווך המבואר בפנים עם המובא בכו"כ
מוקומות שמעלת התשובה גדולה יותר ממעלת עבודת הצדיקים.

י. אבות רפ"ד.
יא. לשון התניא רפ"ד.

דבר מה, מצביע באצבעו לעבר ליבו של הבחור. הרבי הוסיף ואמר עוד כמה מילים, והן השאירו את הצעיר עומד כמסומר על עמדו.

הרבי פנה לעבר הרכב ונסע, והבחור נכנס לבית המדרש, התיישב על ספסל ופרץ בבכי.

בחורי הישיבה שעמדו מרחוק ועקבו אחרי המתרחש הרגיעו את הצעיר, ולאחר מכן החלו לדובב אותו.

"שמי אליוט לסקי", אמר הבחור לאחר שנרגע מסערת רוחו. "נולדתי בבאפאלו למשפחה יהודית, אבל מעולם לא ידעתי מה זה יהדות".

"השאלה לפשר יהדותי ניקרה במוחי כל הזמן והתחזקה במיוחד כשהכרתי נערה לא יהודייה והתחיל להיווצר בינינו קשר. התחלתי לשאול שאלות רבות, ומישהו המליץ לי להיפגש עם הרבי.

"כשניגשתי אל הרבי, הייתה השאלה הראשונה שעמדה על לשוני: 'היכן אלוקים?'. התכוונתי בעצם לשאלה אם אכן יש אלוקים. הרבי השיב לי כי אלוקים נמצא בכל מקום, וסימן באצבעו סביב: "באבן, בעץ, בכל דבר!".

תשובתו של הרבי לא סיפקה אותי, ואמרתי לו: 'רבי, אני יודע. אבל איפה?'.

"ואז הרבי ענה תשובה שהיממה אותי לחלוטין. הוא הצביע על ליבי ואמר 'הוא כאן, בלב שלך, אם זה מה שאתה שואל...!'. "

"לאחר מכן הסביר לי הרבי בקצרה כי הקשר בין יהודי לקדוש ברוך הוא מתעצם ומתגלה על ידי קיום המצוות, והמליץ לי להתחיל להניח תפילין, וללמוד בספר קיצור שולחן ערוך".

הפגישה הקצרה הזו שינתה את חייו של אליוט הצעיר. כיום הוא אבא מאושר לארבעה ילדים ונכדים רבים, כולם הולכים בדרך התורה והמצוות.

צדיק ושמו עשוי

כל זה מסביר לנו את סיפורו של עשוי שמתרוץ ומפרסם לצאת לבתי עבודה זרה.

אך ורק להיות מחוברת לה', לעבוד אותו ולעשות את רצונו. זוהי האמת הפנימית שלי, בעוד האופי ודפוסי ההתנהגות הם התוספות החיצוניות, זה לא מי שאני. התבוננות כזו והפנמה של הדברים יגרמו לנו להתעלות מעל המסגרות שבהן מסגרנו את עצמנו, וייתנו לנו את הכוח לעבוד את ה' גם מול קשיים פנימיים.

כך נאמר בתנ"א³: "גם בְּשָׁעָה שֶׁהַלֵּב חוֹמֵד וּמִתְאַוֶּה אֵיזוֹ תַּאֲוָה גִּשְׁמִיית בְּהִתֵּר אוֹ בְּאִסּוּר חֵס וְשָׁלוֹם, יְכוֹל לְהִתְגַּבֵּר וּלְהִסְתִּיךְ דַּעְתּוֹ מִמֶּנָּה לְגִמְרִי, בְּאִמְרוֹ לְלִבּוֹ: . . אֵינֶנִּי רוֹצֶה לְהִיטֵּל מִבְּדֵל וּנִפְרֵד חֵס וְשָׁלוֹם מִה' אֶחָד בְּשׁוֹם אֶפֶן . . מֵאַהֲבָה מְסֻתֶּרֶת שֶׁבְּלִבִּי לֵה'".

כעת אפשר להבין היטב מדוע ואיך הצדיקים מלמדים אותנו על עצמנו הרבה יותר משהיינו רוצים לחשוב. משום שאת הכוח למצוא את ה"אני" היהודי העמוק של הנשמה, אותו אנחנו מקבלים מאותם הצדיקים. אותו כוח שגרם להם להתגבר על הקשיים מבחוץ, הוא זה שיכול לפעול בנו ולאפשר לנו לגבור גם על הקשיים מבפנים.

סיפורי הצדיקים, מעשי האבות, מגלים לנו איזה כוח קיים בליבו של כל אחד ואחד מאיתנו. יש לנו הרבה עבודה. להעצים את הכוח הזה, ללמוד עליו, לחשוב עליו ולדעת איך להפעיל אותו. אך ביסודו של דבר עומד אותו דבר בדיוק, **"תוקף ההתקשרות לקדוש ברוך הוא"**. האמת הפשוטה שיהודי הוא שייך לקדוש ברוך הוא. זה מה שעשה את האבות הקדושים ל"מרכבה", כי אצלם זה היה בהתגשמות שיא, וזה מה שיכול לעשות אותנו "כובש את יצרו" בצורה טובה, נכונה ומצליחה.

ביום חורפי וקר בשנת תשל"ב, עמד בפתח בית המדרש של הרבי צעיר יהודי גבה קומה בעל שיער שחור מתולתל.

לאחר זמן ממושך של המתנה, נראה הרבי יוצא מפתח הבניין אל השביל שהיה ריק מאדם. הצעיר המתולתל התייצב מול הרבי והחל לומר דבר מה. הרבי השיב לו כשהוא מסמן בידו תנועה סיבובית. הצעיר נראה לא מרוצה, ושוב אמר משהו לרבי. הרבי חיך, הישיר את מבטו אליו ואמר

3. לקרא פרק יד.

נקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

כיון שעבודת האבות התחלקה לשני הסוגים הנ"ל, הדבר השתקף גם בתולדותיהם. לאבות היו שני סוגי "תולדות", בהתאם לשני סוגי העבודה - "החסיד המעולה" ו"הכובש את יצרו"...
יעקב"ה היה "איש תם יושב אהלים" - "החסיד המעולה"; ועשו היה "איש יודע ציד [איש שדה] גוי" - בהתאם לעבודת "הכובש את יצרו"...

הורתו ולידתו [של עשו] בטבע של משיכה לעבודה זרה היו... רק כדי שעל ידי זה תוכל להתקיים עבודת "הכובש את יצרו";

אלא שמאחר שעשו היה בעל בחירה, "קלקל במעשיו" ו"יצא ממנו", הוא נפרד מ(קדושתו של) יצחק, ונהג להפך - הוציא את הרע מן הכח אל הפועל.

הביטוי הכי מוחשי ל"כובש את יצרו" בעבודתם הרוחנית של האבות, ובמקרה שלנו: של יצחק אבינו - הוא בילדים שלהם. כבר בבטן אימם הם היו שניים, שונים מאוד זה מזה. יעקב קיבל את תכונות "החסיד המעולה". הוא היה "איש תם יושב אהלים", שנמשך ופרסם לצאת לבית הכנסת ולבית המדרש, ואכן כך גם בחייו הוא נמשך לתורה ולדבקות בה'. לצידו היה אחיו תאומו, עשיו. לעשיו המתינה משימה שונה לגמרי בעולם.

לעשיו ניתנה נשמה אלוקית שהמשימה שלה הייתה להתגבר על האופי והתשוקה לעבודה זרה, ואף על פי כן למצוא את נקודת הקשר לקדוש ברוך הוא. עשיו לא נועד להיות פרא אדם, להיפך - הוא נולד כזה כדי להיות **"כובש את יצרו"**. המשיכה הזו לעבודה זרה נטבעה בו דווקא כדי לחשוף את הקשר העוצמתי שלו לה'. אם למרות החשק הגדול לעבוד עבודה זרה עשיו יתגבר וימשיך בדרך האבות, הוא יראה בכך את כוחה של ההתקשרות הפנימית אל ה'. כמו שיהודי פשוט יתגבר על התאוות שלו והתכונות

שלו למען הדבקות בה'.

זו נקודה חשובה מאוד שצריך להבחין בה. לעשיו אכן היה יצר מלידה, אך הוא לא היה רשע מלידה. הוא נמשך לעבודה זרה, אבל זה לא אומר שמעשיו הוכתבו מראש. הוא היה צריך להתמודד עם המשיכה הזו. למצוא בעצמו את הכוח שאבא שלו הוריש לו, ולהראות עד כמה חזק "תוקף" ההתקשרות לקדוש ברוך הוא" שמאפשר לו להתמודד גם עם קושי מייסר ועצום כזה שבא מתוכו ומושך אותו לעולם הטומאה.

הוא יכול היה להיות "בן של יצחק", כלומר, לחיות את חייו כאדם שגילה בעצמו את "תוקף" ההתקשרות לקדוש ברוך הוא" כמו אביו. בסופו של דבר הוא נכשל, אבל זו כבר הייתה הבחירה שלו. במקום למצוא את נקודת ההתקשרות הפנימית שבקרבו, הוא נתן לחולשות שלו להתגבר. ובמובן מסוים, אפשר לראות בסיפור חייו של עשיו שהוא כן היה יכול, ושבלב מסוים הוא אפילו הצליח. למרות המשיכה שלו מבטן ומלידה לתרבות רעה, חז"ל מספרים שעד גיל חמש עשרה עשיו היה צדיק וירא שמים. רק בעקבות פטירתו של סבו אברהם הוא פרק עול ונתן דרור לתשוקותיו ויצריו השליליים.

ההסבר הנפלא הזה נותן לנו תשובה לבעיה העמוקה שהתחלנו לדון בה. אחרי הכול, פגמי האישיות הרוחניים שלנו הם עניין מתסכל מאוד. גם אחרי שאני מפנים שהצדדים הרעים הם לא "האמת האמיתית" שלי, בסופו של דבר זה חלק ממני ולא משהו שאני יכול להיפטר ממנו. וזה עלול לייאש ולתסכל מאוד.

על כך מלמד אותנו הרבי כאן תובנה עמוקה. ה'בעיות' שלנו הן כלים שהקדוש ברוך הוא העניק לנו כדי שדרכם נגלה ונחשוף את הנשמה שלנו, את הקשר העמוק שלנו איתו. היצר הרע והנטיות הרעות שלנו נועדו כדי שנחשוף מי אנחנו באמת. החולשות שלנו אינן 'באג' במערכת, אלא רכיב שהוכנס בנו בכוונה תחילה כדי שבעזרתו נפעיל את המעמקים של הנשמה בכוח עצום הרבה יותר. שנעבוד את ה' ב"אף על פי כן", בהתגברות גם על הקשיים שבאים מבפנים - מכוח אותו קשר עמוק עם הקדוש ברוך הוא שמתגבר על

יד. המבואר בפנים הוא לגבי תולדות יצחק, וראה בגוף השיחה הערה 31 בנוגע לתולדות אברהם ויעקב.

יג. שזהו "תולדות" הצדיק ברוחניות, ד"תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים" (רש"י ר"פ נח ממ"ד ותנחומא עה"פ. וראה סוטה מז, סע"א: מאי פירות... מצות).

הכול.

בכל פעם שאנו נתקלים בקושי פנימי בעבודת ה', במשיכה לדבר שאיננו מתאים על פי השולחן-ערוך, עלינו להזכיר לעצמנו את עשיו המתרוצץ בבטן אימו. להבין שמה שעושה אותנו עובדי ה' זה לא הטבע שלנו אלא הבחירות וההחלטות שלנו. התכונות השליליות שלנו לא הופכות אותנו לבעייתיים ורעים, להיפך, אם נפעל נכון זה מה שיעשה אותנו ל"כובש את יצרו" ועובד ה' ברמה הגבוהה ביותר.

הדברים שלמדנו כאן הם מסר מאלף בחינוך הילדים: הפתגם אומר "אין ילד רע, יש ילד שרע לו". ובכן, זה לא מדויק. זה נכון שאין ילד רע, כי כל ילד הוא טוב ונפלא. וזה נכון גם שיש ילד שנולד עם אופי שדורש ממנו התמודדות. אם זה קשיים בריכוז, אם זה קשיים במשמעת או שובבות יתר.

המבט שלנו על ה"חסרונות" הללו, על הקשיים באופי של הילד, צריך להיות כמו ההסתכלות של יצחק אבינו על בנו עשיו. הוא לא ראה בו רוע, אלא פוטנציאל. הוא הבין שהמשימה של עשיו היא להתגבר, וזה מה שיחשוף את הטוב הגנוז בו.

כשאנו מזהים בילד חולשה, עלינו לדעת שזו למעשה החוזקה שלו, הדרך שאם ילך בה נכון הוא ישגשג ויצמח, בעזרת השם.

טעות ואין מנה כשרה במטוס. כעת כבר לא היה לו נעים לבקש מנה רגילה ולהצטייר כמי שאיננו עומד על עקרונותיו.

הסיטואציה הכעיסה את הפרופסור, אך יותר מכל הוא כעס על הרב פלר ששכנע אותו לעשות זאת. הוא החליט לנקום בו.

כשנחת באמצע הלילה בשיקגו לחניית ביניים, הוא ניגש לדוכן למכירת נקניקיות, לא כשרות, כמוכן, כדי לקנות משהו לאכול, אך לפני כן נעצר ליד הטלפון הציבורי והתקשר לרב פלר. "שלום כבוד הרב, רציתי לספר לך שלא הייתה מנה כשרה במטוס, ואני כעת רעב מאוד והולך לאכול נקניק טרף".

הרב פלר שתק למשך זמן, ואז אמר: "וולוול, פעמים רבות שאלת אותי מהי נקודת התמצית של להיות יהודי. ממש עכשיו, בשיחת הטלפון הזו, אני עומד לומר לך מהי. להיות יהודי זה לעבור ליד דוכן הנקניקיות כשאתה רעב וכועס, לדעת שהקשר שלך עם הקדוש ברוך הוא ולוותר על הנקניקה".

"פלר, אתה משוגע!", הגיב הפרופסור בלי לחשוב פעמיים. "תמיד חשבתי שאתה משוגע, עכשיו אני יודע שאתה משוגע. זוהי היהדות? פלר, בכל לעיסה מהנקניקיה שאוכל, אחשוב עליך ואזכיר את השם שלך. אני אוכל את הנקניקיה לכבודך".

הפרופסור טרק את הטלפון וניגש אל הדוכן, אבל דברי הרב הדהדו באוזנו. הוא

תרגולת מעשית

אין כל סיבה להיות ממורמר ומתוסכל מזה שיש לנו נטיות ותאוות רעות. זה לא הופך אותנו לצדיקים פחות, זה מראה לנו את הדרך שלנו כיצד לעבוד את ה': להתגבר ולמרות הכל להתנהג על פי השולחן ערוך.

בכל פעם שאנו רוצים מאוד לעשות משהו ונמנעים בסוף מפני שכך רוצה הקדוש ברוך הוא מאיתנו, עלינו לשמוח, ולדעת שזוהי בדיוק עבודת ה'.

יום אחד צלצל הטלפון במשרדו של ד"ר וולוול גרין, פרופסור חשוב באוניברסיטה של מינסוטה. על הקו היה הרב משה פלר, שליח הרבי למינסוטה, שהיה בקשרי ידידות חמים עם הפרופסור.

"וולוול, אני יודע שאתה אמור לטוס בקרוב לצרכי עבודה", פתח הרב ואמר. "תעשה לי טובה. לפני הטיסה, תתקשר לחברת התעופה ותזמין אוכל כשר. חשוב שאנשים יראו פרופסור כמותן מקבל מנה כשרה".

הפרופסור, שהחל לאחרונה להתקרב למסורת, הסכים לבקשת הרב. אך כשהתחילו לחלק את מנות האוכל והוא ביקש את מנתו הכשרה, התברר שחלה

להשפיע נכון על המתבגרים

(אגרות קודש כרך ג, עמוד תמו)

במכתב שלפנינו הרבי מנתח ברגישות רבה את המצב, ומסביר לאב הכאוב כי כדאי לו להשפיע על ילדיו דווקא בעקיפין, משום שדווקא האהבה ההדדית והבריאה בין ההורים לילדים נושאת בתוכה שני חסרונות:

א. הילדים חשים מחויבות מסוימת כלפי ההורים, ולכן ניסיון ישיר להשפיע עליהם בגיל המתבגר עלול לגרום להם רתיעה, כיוון שהשיח ה'פתוח' מצד ההורה יכול להתפרש כניסיון להכתיב ולדרוך על הצורך הטבעי בגילאים אלו לשמור על עצמאות.

ב. דווקא בשל אהבתם ודאגתם לילד, עלולים ההורים להיגרר תוך כדי שיח לאמוציות מיותרות ולסערות רגשות שלעיתים יכולה להיות בלתי נשלטת ומזיקה.

אם טובת הילד עומדת מול עיני ההורה, עדיף שלפעמים הוא יתפוס מרחק ולא יתערב בגלוי בנושאים הרגישים הללו וידאג לפתור אותם בעקיפין על ידי דמויות אחרות שהילד מכבד ומעריך.

במה שכותב אודות בנו ובתו שיחיו שכנראה חוו ירידה רוחנית, בודאי אינו מסתפק בדבורו הוא עמהם, אלא משתדל שיפגשו עם כאלה שיכולים להשפיע עליהם בעיני תורה ומצות,

ומדוע יש לנהוג כך? - שהרי רואים במוחש שלפעמים הכי קרובים - ברוב המקרים ילדים מקבלים השפעה מאנשים זרים, יותר בנקל מאשר מההורים,

כי (א) בהנוגע לאנשים זרים אין השיח הישיר הזה על ההתנהגות שלהם, פוגם בהכרת - תחושת העצמאות שלהם, (ב) ועוד זאת אשר איש בלתי קרוב בגוף - שאינו קרוב משפחה יכול לדבר מבלי התרגשות מעורבות רגשית נוספת ומיותרת, שלפעמים מְזַקֶּת היא, מה שאין כן הורים וקרובים שלא תמיד שולטים ברוחם.

בטח יודע משלשת השיעורים השווים לכל נפש - מתאימים לכל אדם בחומש תהלים ותניא הידועים, וישמור עליהם, על כל פנים מכאן ולהבא.

כל הורה לילד מתבגר מכיר את זה: הילד לא תמיד נמצא במצב שהיינו רוצים לראות אותו, וכמה שנשתדל לייצר מולו אוירה של שיח פתוח, נראה כי הכל נועד לכשלון. איך נשפיע על ילדינו המתבגרים? כיצד נוכל להתוות להם דרך, או להעמיד אותם על טעויותיהם? בלי לייצר אנטגוניזם?

פרסומת טובה

מתי זה בסדר לפרסם על מי שעשה מצווה או מעשה טוב ומתי לא, מה אם הפרסום עלול להזיק לעניין עצמו, וכיצד ראה הרבי את התרבות האמריקאית לפרסם כל דבר

והמעיינות בשקט ובצניעות שאפינו אותו היה הרב שלמה קופצ'יק, שהתגורר בקריית אתא ופעל רבות בשליחות הרבי. באיגרת מכ"ט בסיוון תשט"ז (אגרות-קודש כרך יג עמ' ר"ט), כותב לו הרבי דברים שמהם ניתן ללמוד רבות על גישתו של הרבי לנושא הפרסום. אחד העקרונות שניתן לראות הוא שאם פרסום עושה המצווה יוסיף ויסייע להפצת תורה ויהדות, **חייבים** לפרסם.

וכך כותב לו הרבי: "במענה על מכתבם מכ"ד סיוון, נעם לי לקרות בו שהשתתף בפועל בחלוקת מצה שמורה. אף שלפלא סימום בסעיף זה שכמעט לא נודע שזה בא ביוזמתו, כי זהו עניינות [- ענווה] שלא במקומה, ובוודאי שלו היה נודע שפעולה זו שייכת אליו והוא הגורם, היה זה מביא שישמעו לדבריו ולתעמולתו על-דבר לימוד תורת החסידות והליכה בהדרכותיה ומנהגיה".

נגד "פרסומת זולה"

לצד היחס החיובי העקרוני לפרסום דברים טובים, הרבי הביע הסתייגות מפרסומת יתר לא מכבדת.

במכתב מא' שבט תשי"ב (אגרות-קודש כרך ה עמ' קעט) כותב הרבי לגאון החסיד הרב שלמה יוסף זווין, מי שהיה אב בית דין רבני חב"ד בארץ הקודש והעורך הראשי של האנציקלופדיה התלמודית: "נהייתי לקרות... על דבר מה שהיה בהעיתון בנוגע להתוועדות דשמחת בית השואבה, וכן בנוגע להתוועדות דנשי חב"ד והשייכות אליהן, ובטח גם להבא יתאמצו בכגון דא [- בדברים כאלה], ונוסף על העבודה עצמה, וישתדל בפרסום, ובאופן המתאים דווקא, היינו בלא פרסום זול, וכידוע מתשובת הרשב"א שמצווה לפרסם עושי מצווה כיוון שעל-ידי זה אפשר להמשיך [- למשוך] עוד אחרים וכהעניין דקנאת סופרים תרבה חכמה".

בשנת תשד"מ ביקר אצל הרבי הגאון רבי פנחס מנחם אלתר זצ"ל (מי שמאוחר יותר נודע כאדמו"ר ה"פני מנחם" מגור). השיחה עסקה בין השאר בנושא התקנה שהנהיג אחיו של האורח, האדמו"ר ה"לב שמחה" זצ"ל, ללמוד את התלמוד הירושלמי בקביעות. הרבי אמר כי היה טוב ונכון לערוך "סיומים" בפרסום גדול, מכיוון שעל ידי זה יתפרסם יותר כל הרעיון כולו ויעודד אנשים נוספים להצטרף ללימוד.

הרבי הוסיף ואמר: "בזמן האחרון בכלל אוהב העולם "פרסומת"... ובפרט בארצות הברית, ולכן, כאשר חסר בפרסום הדבר הרי זה יוצר רושם שיש חיסרון בדבר".

בהמשך הוסיף ואמר: "רואים במוחש שהפרסום בכל ענייני קדושה מביא לידי תועלת והוספה מרובה, ולא רק בממון... אלא אפילו בגוף ובנפש. ובפשטות, ישנם יהודים רבים שלולי הפרסום לא היה הדבר מעורר אצלם שום רושם, ואילו על ידי הפרסום מתעוררים גם הם להשתתף בדבר של קדושה".

ביותר מהזדמנות אחת הרבי אכן העלה על נס ושיבח את התרבות הרווחת בארצות הברית לפרסם כל דבר שבקדושה שנעשה, משום שעל ידי זה מרחיבים את האפשרות שעוד כמה וכמה יהודים יצטרפו לעשות דברים טובים (י' בשבט תשי"ד - 'תורת-מנחם - התוועדות' כרך יא עמ' 23). בהקשר זה הוסיף הרבי ואמר בנימה מחויכת: "עניין הפרסום בארצות הברית עומד בראש כל דבר... עוד לפני שידועים אם מדובר אודות "עושי מצווה" אם לא, מקיימים לכל לראש את ה"מצווה לפרסם"...".

ענווה שלא במקומה

אחד האנשים שפעל רבות בהפצת היהדות

מנחם - התוועדות' תשמ"ז
 כך ג' עמ' 255-253). הרבי
 הסביר שיש מעלה בכך
 שאנשים שנותנים צדקה
 מצניעים זאת, אך הוסיף
 ואמר שאנשים אחרים
 עלולים לחשוב שאותו
 אדם לא נותן כלל צדקה
 ואף ללמוד ממנו לעשות
 כך גם כן - ולכן יש
 לתת צדקה באופן גלוי
 ומפורסם כדי להשפיע
 גם על אחרים לתת צדקה.
 ומה לגבי "הצנע לכת עם
 ה' אלוך?" - הפתרון
 פשוט: חוץ מהצדקה
 שנותנים בגלוי ובפרסום,
 אפשר לתת עוד ועוד
 לצדקה בחשאי ובלי
 פרסום.

ב'מי הסליחות' שנת
 תשס"ז (אגרות-קודש כך יג
 עמ' תצב) כותב הרבי לאחד החסידים: "מה שכותב
 שהפעולות והפרסומות וכיוצא-בזה יכולות
 (ואפשר כבר גורמות) רגש של ישות וכיוצא בזה
 - ידוע פתגם אדמו"ר האמצעי: א ציבעלע מעג
 פון דיר ווערן, אבער חסידות זאלסטו חזר'ן - גם
 אם ייעשה ממך בצל, עליך לחזור דברי חסידות.
 כלומר: תחושת ישות לא יכולה למנוע אדם
 מחובתו ואחריותו לפעול. ובפרט שבעונותינו
 הרבים, אצל כמה רגש הישות ישנו, אבל פעולות
 אינן".

כך סיכם הרבי (י' בשבט תשי"ד - 'תורת-מנחם
 - התוועדות' כך יא עמ' 21) את עמדתו בעניין:
 "במקום שהפרסום יכול להביא תועלת... יגרום
 'לקנאת סופרים', שאחרים יעשו כמותו, אזי
 צריכים לפרסם. במקום שאין תועלת בפרסום,
 יש להתייחס לכך באופן ש'אם לא יועיל לא יזיק'
 [אין עניין לפרסם אבל גם אין בעיה לפרסם]. אבל
 במקום שיש חשש שהפרסום שהוא המתעסק
 בדבר עלול לגרום חלישות אצל מישהו אחר,
 צריך לעסוק בזה ביתר שאת וביתר עוז, אבל ללא
 פרסום. ומעלה יתירה כאשר ההתעסקות היא
 ללא פרסום, שאז ההתעסקות היא ללא פניות -]
 נקייה מאינטרס אישי!"

ובאגרת נוספת אליו (אגרות-קודש כך ט' עמ' רנו)
 מזכיר הרבי פעם נוספת את הצורך לשמור על
 פרסום מכובד ולא 'זול'. כנראה בקשר לעבודתו
 על האנציקלופדיה, הרב זוזין קיבל הצעה שהייתה
 כרוכה בנסיעה לארצות הברית - ובמכתב הרבי
 שולל את ההצעה ומנמק זאת בתרבות הפרסום
 הריקנית שבארצות הברית: "בוודאי ידועה לו
 הפירסומות הזולה הנהוגה במדינה זו, אשר
 לצערינו הגדול הנה חדרה גם לאוהלה של תורה
 וכו', ולא רק בתמכין דאורייתא, אלא גם כו'
 -] לא רק אצל התורמים לענייני תורה אלא גם
 ללומדי תורה עצמם], ואשרי האיש אשר ביכולתו
 להשתמט מזה... אף גם אם מבטיחים שיישמרו
 מצורה מופרזת של הפרסומות הנה ברובא דרובא
 [- כמעט תמיד] אי אפשר לקיים הבטחה בזה, כי
 אתית לקראת אזלת בנימוסא [- כשבאים למקום
 נוהגים במנהגיו]".

ומה עם הגאווה?

ומה לגבי הטענה שהפרסום עלול לעורר גאווה
 אצל האדם?

הרבי התייחס לכך כמה פעמים, לדוגמה
 בשיחה שהשמיע בפסח שני שנת תשמ"ז ('תורת-

הדלקת נרות שבת (ג)

הגה"ח הרב מאיר אשכנזי
מרא דאתרא ואב"ד כפר חב"ד

המקום הנכון להניח עליו את נרות השבת

יש האומרים, שכוונת האריז"ל בפזמון זה היא לנרות השבת ושולחן השבת, שהנרות צריכים לעמוד בצד דרום של החדר - כמו שמנורת המקדש עמדה בצד דרום. ושולחן השבת צריך לעמוד בצד צפון של החדר - כמו שהשולחן של בית המקדש עמד בצד דרום.

- לפי זה נמצא, שהנרות אינם מונחים על שולחן הסעודה עצמו, שהרי כל אחד מהם עומד בצד אחר של החדר. הדבר מתאים לשיטת האריז"ל וגישת הסוד, שהנרות לא יהיו מונחים על שולחן הסעודה עצמו.

נראה, שבזמן המשנה והגמרא, לא היו הנרות מונחים על שולחן הסעודה עצמו.

שהרי באותו זמן, לא היו יושבים בזמן הסעודה על כיסאות, סביב שולחן מרכזי אחד כמו בימינו. אלא היו יושבים ע"ג כרית על הארץ, ולכל אחד היה שולחן אישי קטן (כמו מגש על רגליים קטנות) - שולחן **נפרד** לכל אחד מן המסובים.

לפני הסעודה היו מניחים במטבח על כל שולחן מנה אישית לאדם אחד, ובתחילת הסעודה אחרי נטילת הידיים וברכת המוציא, היו מביאים לכל אחד את השולחן האישי ועליו המנה שלו⁴.

אחרי הסעודה היו מחזירים את השולחנות הללו למטבח ומפנים שם את שאריות האוכל.

לעיתים, כאשר אורחים רבים מסבים בסעודת השבת ושולחן השבת נעשה מעט צפוף, עולה השאלה, האם ניתן להדליק את נרות השבת **סמוך** לשולחן השבת ולא על השולחן עצמו, ו'להרוויח' בכך מקומות ישיבה נוספים על יד שולחן השבת. או שאין אפשרות כזאת, אלא נרות השבת צריכים להיות מונחים על שולחן השבת עצמו דווקא? ובכן, כמה צדדים בדבר:

על פי הקבלה! **אין להניח את הנרות על שולחן הסעודה עצמו**, אלא יש להעמידם **סמוך** לשולחן הסעודה דווקא.

זאת מפני ששולחן השבת הוא בדוגמת שולחן בית המקדש, ונרות השבת הם בדוגמת מנורת בית המקדש, ומנורת המקדש הייתה עומדת בפני עצמה והיא לא הייתה מונחת על השולחן, מפני שכל אחד מהם הוא עניין בפני עצמו ולא נכון "לערבם יחד"².

בנוסף פזמון "אזמר בשבחין" שתיען האריז"ל לזמר בליל שבת ואדה"ז בחר להכניסו בסידורו³, אנחנו אומרים: "אסדר לדרומא מנרתא דסתימא, ושולחן עם נהמא בצפונא ארשין". כלומר: **אסדר בצד דרום את המנורה הנעלמה, והשולחן עם הלחם בצד צפון ארשום**.

1. תיקוני זוהר סט"ב.

2. כף החיים סי' רסג סקס"ח. וע"ש סי' רסב סק"א.

3. מתוך כל שאר הזמירות שנהוג בעדות ישראל לומר בליל שבת. דבר המבטא את חשיבות פזמון זה.

4. רעא, יז.

יהיה מואר.

אך בימינו **שאור החשמל** מאיר את הבית וחוסך את הצער מאכילה בחושך, והדלקת הנרות בימינו⁸ נעשית מן הטעם הב⁹ של עונג בסעודה, שאכילה לאור נרות מוסיפה עונג בסעודה, יש לומר שהנרות צריכים לעמוד על שולחן הסעודה עצמו דווקא, כי אכילה **'לאור נרות'** היא זו שמוסיפה עונג בסעודה¹⁰, וכאשר הנרות מונחים על שולחן הסעודה עצמו - קרוב לאדם, נעשית האכילה **'לאור הנרות'**.

- והרי עינינו רואות, שבמקומות יוקרתיים בהם מבקשים ליצור אווירה מיוחדת באמצעות נרות, מניחים את הנרות (גם) על שולחן הסעודה עצמו, כדי שהאכילה תהיה **'לאור הנרות'**.

אם כך, לפנינו שתי גישות שונות היכן צריך להניח את נרות השבת: על פי נגלה¹¹, על הנרות להיות מונחים על שולחן הסעודה עצמו, כדי שהאכילה תהיה **'לאור הנרות'**.

אך על פי הסוד יש להפריד את הנרות מהשולחן, ולהניח את נרות השבת בצד דרום של החדר, ואת השולחן בצד צפון של החדר - בדומה למקדש.

למעשה:

באחד¹² מביקורי הרבי בליל הסדר במונח חנה, התעניין הרבי היכן הנרות? הנוכחים הצביעו על שולחן בצד, עליו הם היו מונחים.

הרבי העיר על כך, שפלא בעיניו שהבנות אינן יודעות שבשבת ויו"ט הנרות צריכים לעמוד **על שולחן הסעודה דווקא**.

כך היה המנהג בבית של הרבי, שהנרות היו מונחים על שולחן הסעודה עצמו.

ולמחרת אחרי קידוש ונטילת הידיים, היו מביאים שוב לכ"א את השולחן עם המנהג שלו.

לפי¹³ יוצא עכ"פ, שנרות השבת לא היו מונחים **על שולחן האוכל עצמו**, שהרי:

א. השולחנות היו קטנים ואישיים, והאישה בוודאי לא פיזרה את נרותיה בין השולחנות הקטנים שיהיה נר על כל שולחן, אלא היא הדליקה את כל הנרות שלה על שולחן אחד.

ב. אם היו נרות על השולחנות האישיים, היה אסור לטלטל את השולחנות הללו לפני הסעודה בעוד שהנרות דלקו. והיה אסור לטלטלם גם אחרי הסעודה למרות שהנרות כבו, כי הם נעשו בסיס לדבר האסור¹⁴.

ועל כרחך, שבזמן הגמ' היו מדליקים נרות **סמוך** לשולחנות האוכל של המסובים, אך לא על שולחן האוכל עצמו של כל אחד מן המסובים.

אך לשון אדה"ז בשו"ע הוא, שהנרות מונחים **"על השולחן"**¹⁵.

ובאמת יש האומרים שנוסח הפזמון הנ"ל אינו סותר לזה, מפני שיתכן לפרש שכוונת האריז"ל בנוסח הפזמון היא לנרות **המקדש** ושולחן **המקדש** דווקא, ולא לנרות השבת ושולחן השבת. ואכן נרות השבת צריכים להיות מונחים על שולחן השבת עצמו.

ניתן לומר, שהדבר תלוי (גם) בסיבת הדלקת הנרות:

בזמן המשנה והגמ' שלא היה חשמל, הטעם העיקרי להדלקת נרות השבת היה משום שלום בית, כדי שבני הבית לא יצטערו **"לישב בחושך ולאכול"**¹⁶.

- לפי טעם זה, הדלקת הנרות באה בעיקרה להאיר את **מקום** הסעודה, כדי שהאדם יראה את האוכל, והאוכל לא ייפול מידיו בזמן האכילה וכו'. ואם כך, אין הכרח שהנרות יעמדו על שולחן הסעודה עצמו, אלא העיקר **שהחדר**

5. אלא אם כן הניחו עליהם לפני שבת גם לחם. אך השולחנות היו קטנים ואכמ"ל.

6. רסגיד.

7. רסגד.

8. ראו במדורנו בגיליונות קודמים.

9. ראה טעם זה בס' רסגא.

10. כך ניתן לדייק גם ב'לשונו הזהב' של אדה"ז, שלגבי טעם ההדלקה משום עונג בסעודת השבת כתב אדה"ז (רסגא) ש"חייב כל אדם כשאוכל סעודת הלילה לאכול **אצל** אור הנר, שזה בכלל עונג שבת הוא", הרי שהדגיש בטעם זה שהאכילה צ"ל **בסמיכות** לנר.

11. כפי שדייקנו מלשון אדה"ז בשו"ע.

12. ראה שולחן מנחם ח"ב ע' מד.

באיזה ספר תורה קראו ב"הקהל"?

**סדרת מאמרים מיוחדת
העוסקת בבירור המקורות ל"שנת הקהל"**

מאת הרב פרץ בלי, עורך ראשי הוצאת "חזק" ומנהל תיכון חב"ד ירושלים

ב

פרק הקודם ראינו את ההשתדלות הרבה של הרבי למצוא תימוכין בנגלה למושג "שנת הקהל". בעקבות זאת נעיין במקורות ונזכיר באופן מופלא ממש מתוך פשטות התרחשות המאורעות במקדש כי אכן כבר ה"הקהל" בבית המקדש הראשון נמשך בפועל כל השנה כולה.

נפתח בקטע מדברי הרמב"ם (פ"ג הלכות חגיגה, על בסיס המשנה במסכת סוטה, ועוד) המתאר את מעמד ה"הקהל": "תוקעין בַּחֲצוֹצְרוֹת בְּכָל יְרוּשָׁלַיִם, כְּדִי לְהַקְהִיל אֶת הָעָם; וּמִבְּאֵין בֵּימָה גְדוֹלָה, וְשָׁל עֵץ הַיָּתֵה, וּמַעֲמִידִין אוֹתָהּ בְּאֶמְצַע עֲזֹרַת נָשִׁים. וְהַמֶּלֶךְ עוֹלָה וְיוֹשֵׁב עָלֶיהָ, כְּדִי שֶׁיִּשְׁמְעוּ קְרִיאָתוֹ; וְכָל יִשְׂרָאֵל הָעוֹלָם לְחֹג, מִתְקַבְּצִין סְבִיבָיו. וְחָזֵן [שמש] הַכֶּנֶסֶת נוֹטֵל סֶפֶר תוֹרָה, וְנוֹתֵנוּ לְרֹאשׁ הַכֶּנֶסֶת, וְרֹאשׁ הַכֶּנֶסֶת נוֹתֵנוּ לְסֹגֵן [של כהן גדול], וְהַסֹּגֵן נוֹתֵנוּ לְכֹהֵן גָּדוֹל, וְכֹהֵן גָּדוֹל נוֹתֵנוּ לְמֶלֶךְ - כְּדִי לְהַדְרֹו פָּרֵב בְּגִי אֶדָם. וְהַמֶּלֶךְ מְקַבְּלוֹ כְּשֶׁהוּא עוֹמֵד; וְאִם רָצָה, יֵשֵׁב. וּפּוֹתֵחַ וּמִבְרֹךְ כְּדֶרֶךְ שְׁמִבְרָךְ כָּל קוֹרֵא בַּתּוֹרָה בְּבֵית הַכֶּנֶסֶת, וְקוֹרֵא הַפְּרָשִׁיּוֹת שְׁאֵמְרָנוּ עַד שֶׁהוּא גּוֹמֵר, וְגוֹלֵל וּמִבְרֹךְ לְאַחֲרֶיהָ כְּדֶרֶךְ שְׁמִבְרָכִין בְּבֵית הַכֶּנֶסֶת. וּמוֹסִיף שְׁבַע בְּרָכוֹת..."

והנה, בתיאור המפורט הזה ברמב"ם חסר לנו פרט אחד חשוב: באיזה ספר קרא המלך? מנין הגיע לשם ספר תורה?

התשובה המתבקשת מאלוהים היא, כמובן, שהשתמשו בספר תורה האיש של המלך, שהביא אותו איתו לעזרה. כידוע, מצווה שיהיו למלך שני ספרי תורה, אחד מאוחסן בביתו ואחד צמוד לחיקו והולך עמו לכל מקום, וכפי שמפרט הרמב"ם (פ"ג הלכות מלכים הלכה א):

"בעת שישב המלך על כסא מלכותו... כותב שני ספרי תורות: אחד מניחו בבית גנזיו... והשני לא יוזז מלפניו... יוצא למלחמה - והוא עמו; נכנס - והוא עמו; יושב בדין - והוא עמו; מסב - והוא כנגדו. שנאמר: והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו". לכאורה, כפי שמסתבר ומובן מאליו, גם במעמד הקהל קרא המלך מתוך ספר התורה המלכותי המיוחד שנשא בחיקו. הלא זו אחת ממטרות הספר הזה מלכתחילה, לקרוא בו בכל הזדמנות שניתן.

אך באופן מפתיע, מתברר שמסקנה זו לא כל כך פשוטה כמו שנראה - ולבירור העניין נפנה לסוגיה מעניינת בגמרא, במסכת בבא בתרא (דף י"ד).

בבית המקדש הראשון (ובמשכן), בתוך ארון הקודש ובצמוד אליו, הונחו ארבעת הפריטים החשובים והקדושים ביותר לעם ישראל: לוחות הברית, שברי לוחות הברית הראשונים, עמודי הכסף מהאפיריון שבנה שלמה המלך וספר התורה שכתב משה רבינו. כן הונחו בקודש הקדשים עוד פריטים סמליים ובעלי משמעות גדולה לעם ישראל, כמו צנצנת המן, מטה אהרן, צלוחית שמן המשחה וארגז עם כלי זהב ששלחו הפלישתים אחרי שהחזירו את הארון ששבו במלחמה.

הסוגייה ארוכה ומתפרסת על פני עמוד וחצי. הגמרא שם מפרטת באריכות גדולה ובדיוק רב עד לרזולוציה של סנטימטרים בודדים את מיקום וצורת הנחת הפריטים השונים בתוך חלל הארון. להזכיר, נפח הארון לא היה גדול. "אמתיים וחצי אורכו אמה וחצי רוחבו ואמה וחצי קומתו" - זו תיבה בגודל 120*72*72 סנטימטר ברוטו בסך

שבת קודש פרשת תולדות

ב' בכסלו

בקריאת התורה, יש כמה נוסחים כיצד לקרוא את המילה "מחלת" שבסיום הפרשה (כח, ט). הרב מרדכי שוסטרמן (בעל הקורא הוותיק אצל הרבי) היה קורא **"מַחֲלָת"** - וכך גם בתנ"ך קורן ובתורה שלמה.

יום רביעי

ו' בכסלו

החל מתפילת ערבית הערב, מי שלא בטוח האם אמר "ותן טל ומטר לברכה" - לא חוזר על התפילה (משום שכבר עברו שלושים יום מאז שהתחילה "שאיטל גשמים" בז' מרחשוון).

כך או כך, אנו רואים שהתוספות סבורים שספר התורה של משה היה מונח בארון בתור חפץ סימבולי, ולא היה חפץ שימושי.

אך אם נקרא את דברי רש"י נגלה תגלית מעניינת מאוד. בצורה אגבית, בסוף הסוגייה שם (דף י"ד ע"ב ד"ה "ספר עזרה") כותב רש"י: **"ספר עזרה - ספר שכתב משה, ובו קורין בעזרה פרשת המלך בהקהל וכהן גדול ביום הכיפורים"**.

אם כן, רש"י סבור שספר התורה של משה שהיה מונח בארון העדות היה שמיש ועוד איך. גם במעמד הקהל, אז היה קורא בו המלך; וגם מדי שנה ביום הכיפורים, אז היה קורא בו הכהן הגדול בסיימו את עבודת יום הכיפורים.

שיטה זו של רש"י מפתיעה מאוד, ועל פניו גם תמוהה.

קודם כל בגלל קושיית התוספות שצווחת ואומרת: הלא קיים איסור להיכנס לקודש הקדשים (מלבד צורכי תחזוקה)! גם אם נניח שישנו היתר מיוחד להיכנס לקודש הקדשים לצורך קיום מצוות הקהל, בשביל מה לחפש את ההיתרים האלה, בשעה שלמלך עצמו יש ספר תורה משלו שיכול לקרוא בו!

ושנית, מה אילץ את רש"י לקבוע עובדה זו? - מתבקש כמובן לומר שמקור האילוף לשיטת רש"י הוא המשפט בברייתא שהזכרנו לעיל, "נשתיירו שם שני טפחים כדי שלא יהא ספר תורה נכנס ויוצא כשהוא דחוק", שממנו משמע שאכן היו מכניסים ומוציאים את הספר. סביר בהחלט, אך לא די בכך - משום שאת זה אפשר הרי להסביר כפי שהסבירו התוספות. אז מנין החידוש של רש"י?

הכול.

הגמרא מחשבת את כל החישובים בהתאם לנפחם של כל הפריטים ובהתאם לשיטות השונות של התנאים בנושא, ומגיעה למסקנה שלפי השיטה העיקרית (שיטת רבי מאיר) הונח ספר התורה בתוך הארון והעמודים נסמכו לצידו (ולפי שיטת רבי יהודה, הפוך - העמודים הונחו בתוך הארון וספר התורה בצמוד לו).

כשהגמרא מחשבת את צורת הנחת ספר התורה בתוך הארון, היא מחשבת גם את מידת הרווח שנדרש כדי להוציא ולהכניס את הספר, ובלשון הגמרא (שמצטטת מהברייתא): "נשתיירו שם שני טפחים, כדי שלא יהא ספר תורה נכנס ויוצא כשהוא דחוק".

התוספות מזדעקים על משפט זה שבגמרא, ותוהים מדוע היה צריך רווח כדי להוציא את הספר. "והלא לא היו מוציאים אותו מן הארון. דהא אסור ליכנס בבית קודש הקדשים, וביום הכיפורים לא אשכחן בסדר יומא שהיה מוציאו!". כלומר, הרי הפעם היחידה שבה נכנסו לקודש הקדשים הייתה כניסתו של הכהן הגדול להקטיר את הקטורת ביום הכיפורים, ובסדר היום של הכהן הגדול לא מופיע בשום מקום אזכור לכך שהוא היה מוציא מתוך הארון את ספר התורה! אז מדוע צריך רווח שאפשר יהיה לשלוף את הספר מתוך הארון?

התשובה של התוספות היא שכן היו נכנסים בעת הצורך כדי לשפץ ולתקן מה שצריך לתחזק בקודש הקדשים וכך גם היו מוציאים ומחזירים את ספר התורה שבארון. "כדי לתקן ספר תורה כדי שלא יתעפש ויתקלקל".

ספר הניגונים

**למה נולדה היוזמה לתעד,
לרשום ולהקליט את ניגוני
חב"ד, את מי מינה הרבי
הקודם כאחראי לכרויקט, ומי
רשם את הניגונים בתווים**

נאטין [תווים] אז הייתי מבקשו אשר הוא יכתוב תחת השגחתו".

כעבור תשע שנים, בשנת תש"ד, מינה הרבי הקודם את הרב שמואל זלמנוב להקים את המפעל לשימור ותיעוד הניגונים החסידיים האוטנטיים. הרב זלמנוב היה איש אשכולות. חסיד, משכיל ותלמיד חכם, מנהל ישיבת חב"ד בוורשה ובווילנה, "חוזר", בעל חוש מוזיקלי מפותח, דקדקן וקפדן ומקורב מאוד לרבי הקודם - מה שעשה אותו מתאים למשימה החשובה.

הרבי כתב לו שתפקידו "לסדר חברת ניגוני יהודי חסידי חב"ד (ניח"ח) במטרה לאסוף את ניגוני חב"ד הישנים, לנקותם מהשגיאות בעזרת תלמידי התמימים הקשישים שלמדו בליובאוויטש ולכותבם בתווי נגינה על ידי מומחה לדבר על פי ועד מבקר ולסדרם בדפוס".

הכרך הראשון של ספר הניגונים יצא לאור בשנת תש"ח בניו-יורק בהוצאת ניח"ח (ניגוני יהודי חסידי חב"ד). בכרך זה נכללו 175 מניגוני חב"ד. בעקבות הוצאתו לאור של הכרך הראשון והתקבלותו עודד הרבי הקודם את הרב זלמנוב להוציא כרך נוסף. כעבור זמן קצר הסתלק הרבי הקודם, והרבי עודד את הרב זלמנוב להמשיך במלאכה והזכיר לו כי "המתחיל במצוה אומרים לו גמור".

פר הניגונים הוא סדרה של שלושה כרכים שמרכזת מאות ניגוני חב"ד רשומים בתווים, לצד מבוא והסברים על הניגונים. ברבות השנים הפך ספר הניגונים למפעל חיים חסידי, שהחיה וגילה ניגונים עתיקים, ועל בסיסו בוצעו הקלטות גם של מקהלת ניח"ח הזכורה.

איך כל זה התחיל?

בשנת תרצ"ו כתב החסיד הרב שאול דב זיסלין לרבי הקודם כך: "צר לי בראותי אנ"ש [אנשי שלומנו, חסידי חב"ד] יחיו במסיבתם מתחילים [ניגון] ואין מי יגמור, או שגם להתחיל לא ידעו ורק מן האמצע הם מגננים, וחס ושלוש אם לא יוצלו כעת ממנו, חס ושלוש, אין להם מי שידע אותם. ואמר לי ר' יחיאל גלפריין נ"י [נרו יאיר] כי אם היה לו רשות מרבינו היה מקיים בקשתי לרושםם כולם, ואם לא לפרסמם על כל פנים אם היו תחת ידי ניצולים מאבדון חס ושלוש".

בהמשך למכתב נשלחו לרבי גם תווים של כמה ניגונים שכתב ר' יחיאל גלפריין, והרבי השיב כי "יודעי נגן פה לא יכלו לקרוא אותם" וביקש "לקנות נייר טוב ולעשות שרטוט מסודר, ואפשר אשר במחנהו יש מי שהוא יכול לכתוב

עת לדעת

מתוך הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם
שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

א כסלו

תרנ"ח

יום הולדת הרש"ג - הרה"ח ר' שמריהו גורארי, חתנו של הרבי הריי"צ וגיסו של הרבי. אביו היה הרה"ח הנגיד ר' מנחם מענדל, מחשובי חסידי הרבי הרש"ב.

תשל"ח

הרבי שב לאיתנו וחזר לביתו לראשונה מאז אירוע הלב בשמיני עצרת באותה שנה. מאז ראש חודש כסלו נהפך ליום טוב, יום משתה ושמחה והתנועדות חסידים.

תשמ"ח

הרבי חילק לכל השלוחים והשלוחות חוברת מיוחדת: "קונטרס ר"ח כסלו - תשמ"ח", שכלל בתוכו מאמר "ושבתי בשלום" ושטר של דולר לצדקה. זה היה כינוס השלוחים העולמי הראשון.

ב כסלו

תשמ"ח

ספרי וכתבי רבותינו נשיאינו הוחזרו למקומם בספריית ליובאוויטש, בעקבות פסק הדין שניתן בה' טבת תשמ"ז ודחיית הערעור על פסק הדין בכ"ה חשוון תשמ"ח). הרבי נסע

לאחר מאמצים רבים יצא לאור הכרך השני של ספר הניגונים עם מספר מצומצם יחסית של ניגונים, 35 במספר, כשהכוונה הייתה להוציא קבצים מצומצמים מסוג זה מדי פעם.

בשנות חייו האחרונות עמל הרב זלמנוב על הוצאת כרך שלישי של ספר הניגונים, עבודה שנקטעה באיבה כשהוא נפטר בשנת תשל"ה. בנו של הרב זלמנוב, הרב ישראל יוסף זלמנוב, הבין כמה הפרויקט חשוב והשלים את המלאכה ובשנת תש"מ יצא לאור הכרך השלישי של ספר הניגונים החב"די ובו 137 ניגונים נוספים.

רישום התווים של הניגונים התבצע בידי מוזיקאים מקצועיים. את תווי הנגינה של הכרך הראשון כתב החזן ר' יהושע וויסר ואת תווי הכרך השלישי כתבו המוזיקאים איתן אביצור ויעקב מזור.

יעקב מזור, חוקר מוזיקה יהודית וחסידית, סיפר על הפרויקט ועל הקשר המיוחד שנוצר בינו לרב זלמנוב: "יום אחד ביקשו ממני לנגן כינור באחת ההפקות של נח"ח. פנה אלי חיים צור שהכרתי אותו עוד מימי באקדמיה למוזיקה. מנצח המקהלה היה יוסף מרטון. באחת החזרות נכח גם זלמנוב. במהלך שירת אחד הניגונים הוא התפרץ, פנה אל מרטון וקרא: 'ככה לא שרים!'. מרטון בתגובה טען 'אבל כך כתוב בתווים', אך זלמנוב דחה את טענתו ואמר 'תשיר איך שאני אומר לך' ושר את הקטע השגוי."

על רישום התווים לכרך השלישי של ספר הניגונים

לאוהל הקדוש בשעה שמים אחר הצהריים, והספרים הגיעו בשעה שלוש. לפני צאתו הורה הרבי שאם הספרים יגיעו כשהוא שוהה באוהל, שישלחו כמה מהם אליו לשם.

ג כסלו

תרפ"ט

קישורי התנאים של הרבי והרבנית, נערכו בריגה שבלטביה. בין התנאים שהיה נהוג במשפחת "בית הרב" להתנות עם החתנים היו שהחתן יהיה ער בכל ליל שישי ובכל ליל שבת - אלא שלגבי החתן הצעיר לא היו בתנאים האלה חידוש, כי כך הוא הורגל מילדותו בבית אביו.

ה כסלו

תקס"ד

יום חתונתו של הרבי הצמח צדק עם בת דודו הרבנית חיה מושקא שניאורסאהן, בתו של אדמו"ר האמצעי - בהיותו בן ארבע עשרה וחצי.

אתה מחזיר לי ומתחייב לא להעתיק אותם'. ואחר שאל: 'כמה זמן אתה חושב שייקח לך לכתוב את התווים?', עניתי שזה תלוי בסוג הניגון; ניגון ריקוד אוכל לכתוב בכמה דקות ואם הוא ארוך ברבע שעה, אבל אם מדובר בניגון התוועדות או ניגון דבקות, שהוא ארוך ומורכב, זה עשוי לקחת זמן רב.

"הדגשתי שזה תלוי בפירוט שהוא מעוניין בו. 'ובמיוחד', אמרתי, 'צריך להחליט על 'הקנייטשן', לאמור: על הקישוטים. שאלתי אותו באיזה דרגת פירוט הוא מעוניין ואם כל ה'קנייטשים' ירשמו, כי זה ישפיע על זמן הרישום ואפשר שרישום של ניגון אחד יארך גם שש שעות. מתשובתו הבנתי שאין צורך בפירוט מקסימלי אבל כשה'קנייטש' הוא חלק מהמלודיה והוא משמעותי מבחינת הסגנון - חשוב שיירשם.

"סיכמנו על מספר ניגונים וקבענו להיפגש לאחר שבועיים. בפגישה הצגתי לפניו את התווים. הוא עבר עליהם בפרופף ואמר: 'עכשיו תשיר אותם, אבל תשיר כמו שכתוב ולא כמו שזכור לך מההקלטה'. הערתי שאף פעם לא הייתי זמר וקולי אינו צלול, והוא אמר 'תשיר בכל זאת. אני רוצה להבין מה רשמתי'. שרתי לפי הנחיותיו כמה קטעים מהרישומים. ואז הוא אמר 'טוב זה מספיק. זה בסדר', וקיבלתי את העבודה".

במקביל לרישום הניגונים בכתב, הרבי הורה לרב זלמנוב גם להקליט את הניגונים ולהוציאם לאור על גבי תקליטים. מלבד עניין השימור והצלת הניגונים, כפי שראינו בתחילת הכתבה, משימה שנעשתה אולי דחופה עוד יותר לאחר השואה ושנות הדיכוי הקומוניסטי - אפשר לראות כמה דיוק הרבי רצה שתהיה במלאכה הזו, עד כמה היה חשוב לתעד כל ניגון במסורת הכי מדויקת שלו, כמו תורה שבעל פה שעוברת מדור לדור. ואכן, כידוע לנו, בדרכי החסידות ניגון הוא חלק חשוב בעבודת ה', ועל כן גם הוא צריך לימוד והתבוננות. מעניין לציין כי כיום שוכן בארכיון הצליל בספרייה הלאומית בירושלים "אוסף זלמנוב" - אוסף של העתקי סרטים מגנטיים עם הקלטות של הרב שמואל זלמנוב תוך כדי יצירת "ספר הניגונים".

מספר מזור: "שישים אחוז מהתווים של הכרך השלישי של ספר הניגונים כתב איתן אביצור ואת החלק הנותר כתבתי אני. זלמנוב שמע עלי מאנדרה היידו [מלחין וחוקר מוזיקה יהודי ישראלי].

כאשר נפגשנו שאל אותי זלמנוב 'אתה יודע לרשום תווים?'. עניתי בחיוב. כאשר ביקש שאפרט - הוא ידע על חלקי ברישום ניגוני הריקוד החסידיים במאמר עם אנדרה היידו - סיפרתי לו שרשמתי תווים של מוזיקה ערבית ושירים תימניים.

"הוא התרשם ואמר: 'יש לי הקלטות. אני רוצה שתירשם לניסיון כמה ניגונים. את ההקלטות

הראשון לציון

תאריך: ו' מרחשון תשנ"ב

הרב אליהו השתתף כאורח כבוד באירוע הראשון לציון והרב הראשי לישראל בשנים תשמ"ג-תשנ"ג, היה ידיד חב"ד גדול וקרוב מאד לרבי. הקשר שלו עם הרבי נמשך לאורך עשרות שנים, והתאפיין בהערצה עצומה מצידו לרבי ולפעולותיו הקדושות. הוא סייע לשלוחים ולעסקני חב"ד בכל עניין, ובכתב ובעל פה ביטא את התפעלותו העצומה מגדולתו וקדושתו של הרבי.

המפגש כולו תועד בוידאו, על השולחן היה מונח גם טייפ שהקליט את השיחה ובנוסף לזה צולמו גם תמונות שתיעדו את הביקור. בין הדברים זכור במיוחד המשפט שהרבי אמר: "לא רק סוף הגאולה לבוא, אלא שהיא כבר עומדת על סף הדלת ורק שמחכה לכל אחד ואחת מאיתנו שנפתח את הדלת ונסחוב את הגאולה לתוך החדר שלנו" - וכשאמר את הדברים עשה בידו תנועה של משיכה, ממש כאילו הוא סוחב בידו משהו פנימה אל תוך החדר.

כשנפרדו, קם הרב אליהו ולחץ את ידו של הרבי, והרבי אומר: "תקוותי שבקרוב ממש תהיה הגאולה ואזי אבקר את כבודו בהיכל קדשו בארץ הקודש". הרב אליהו התרגש מאד וקרא: "ברוך הבא בשם ה'", אני אגיד. זו בשורה גדולה, בשמחה גדולה!"

ארבע פעמים ביקר הרב אליהו ביחידות אצל הרבי, כולן במהלך כהונתו כרב הראשי. הביקור האחרון התקיים בליל ו' במרחשון תשנ"ב. הרב אליהו הגיע בליווי בנו ומקורביו, והרבי קיבל את פניהם בחדר שהוכן מראש בבניין הספרייה הסמוך ל-770. הרבי קיבל את פני הרב אליהו בחמימות רבה, והם ישבו יחד לשיחה שארכה קרוב לשעתיים ובסיומה הרבי ליווה את הרב אליהו בדרכו עד לרכבו.

השיחה עסקה בנושאים תורניים שונים, ובמיוחד בנושא הגאולה - גם מזוויות הלכתיות, ובעיקר בדחיפות שבה צריכה הגאולה לבוא. כעשרה ימים מאוחר יותר יצא קונטרס רשמי בהוצאת קה"ת שתיעד את השיחה, והרבי אף הגיה אותו.

השיחה עסקה בנושאים תורניים שונים, ובמיוחד בנושא הגאולה - גם מזוויות הלכתיות, ובעיקר בדחיפות שבה צריכה הגאולה לבוא. כעשרה ימים מאוחר יותר יצא קונטרס רשמי בהוצאת קה"ת שתיעד את השיחה, והרבי אף הגיה אותו.

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפי הזריחה	72 ד' לפי הזריחה							
ו', א' בכסלו	4.14	5.02	5.24	6.25	8.51	11.27	11.57	4.37.0	5.03
ז', ב' בכסלו	4.15	5.03	5.25	6.26	8.51	11.28	11.58	4.36.7	5.03
ח', ג' בכסלו	4.16	5.03	5.26	6.27	8.52	11.28	11.58	4.36.5	5.03
ט', ד' בכסלו	4.16	5.04	5.26	6.28	8.53	11.28	11.58	4.36.3	5.02
י', ה' בכסלו	4.17	5.05	5.27	6.29	8.53	11.29	11.59	4.36.1	5.02
יא', ו' בכסלו	4.18	5.06	5.28	6.30	8.54	11.29	11.59	4.36.0	5.02
יב', ז' בכסלו	4.18	5.06	5.29	6.31	8.54	11.30	12.00	4.35.9	5.02
יג', ח' בכסלו	4.19	5.07	5.29	6.32	8.55	11.30	12.00	4.35.8	5.02

לוח ללימוד הרמב"ם – א' בכסלו ה'תשפ"ג – ח' בכסלו ה'תשפ"ג

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	א' בכסלו	הל' שגגות פרק טו. הל' מחוסרי כפרה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הל' שכירות פרק ח.	מ"ע סח. עה. עו.
ז'	ב' בכסלו	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע עד. עז.
ח'	ג' בכסלו	הל' תמורה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י'	מל"ת קו. מ"ע פז.
ט'	ד' בכסלו	פרק ד. לב טהור וגו'. ספר טהרה והוא ספר עשירי.. הל' טומאת מת.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מל"ת קז. מ"ע קז.
י'	ה' בכסלו	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע קז.
יא'	ו' בכסלו	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע קז.
יב'	ז' בכסלו	פרק ט-יא.	הל' שאלה ופקדון.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קז.
יג'	ח' בכסלו	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע קז.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
תולדות	15:56	17:15	16:17	17:16	16:05	17:14	16:19	17:18
ויצא	15:55	17:14	16:16	17:16	16:03	17:13	16:18	17:17

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

בְּאֶדְרֵת שַׁעַר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֶשׂוֹ: וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן
אֶדְמוֹנִי כֹל בְּאֶדְרֵת שַׁעַר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֶשׂוֹ:
וַיִּנָּפֶק קְדָמָא סְמוּךְ כְּלָה כְּגָלִים (נ"א כְּכָלָן)
דְּשַׁעַר וּקְרוּ שְׁמָה עֶשׂוֹ: כו וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא אָחִיו
וַיְדוּ אֹחֻת בַּעֲקֵב עֶשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחָק
בֶּן־שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלִדְתָּ אֹתָם: וְאַחֲרֵי־כֵן יָצָא
אָחִיו וַיְדוּ אֹחֻת בַּעֲקֵב עֶשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב
וַיִּצְחָק בֶּן־שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלִדְתָּ אֹתָם: וַבֹּמֶר כֵּן נָפַק
אֲחוּהִי וַיְדָה אֲחִידָא בַּעֲקֵבא דְּעֶשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמָה
יַעֲקֹב וַיִּצְחָק בֶּר שְׁתֵּין שָׁנִין בְּד יְלִידָת יְתָחוּן:
כו וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ
שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהֻלִּים: וַיִּגְדְּלוּ
הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב
אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהֻלִּים: וַיְרַבּוּ עוֹלְמָנָא וַהֲוָה עֶשׂוֹ
גֹּבֵר נַחֲשִׁירֶכֶן גֹּבֵר נָפֶק לְחַקְלָא וַיַּעֲקֹב גֹּבֵר שְׁלִים
מִשְׁמֵשׁ בֵּית אוֹלְפָנָא: כז וַיֹּאחֲזֵב יִצְחָק אֶת־עֶשְׂאוֹ
כִּי־צִיד בָּפוּי וּרְבִקָּה אֶהְבֵּת אֶת־יַעֲקֹב: וַיֹּאחֲזֵב
יִצְחָק אֶת־עֶשְׂאוֹ כִּי־צִיד בָּפוּי וּרְבִקָּה אֶהְבֵּת אֶת־
יַעֲקֹב: וַיְרַחֵם יִצְחָק יְתָ עֶשְׂו אַרְי מְצִידָה הָוָה
אֲכִיל וּרְבִקָּה רְחִימָת יְתָ יַעֲקֹב: כח וַיֹּזֶד יַעֲקֹב
נוֹזֵד וַיָּבֵא עֶשְׂו מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף: וַיֹּזֶד יַעֲקֹב
נוֹזֵד וַיָּבֵא עֶשְׂו מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף: וּבִשְׁכַּל יַעֲקֹב
תַּבְּשִׁילָא וְאַתָּא (נ"י וְעַל) עֶשְׂו מִן חֻקְלָא וְהוּא
מִשְׁלֵהִי: 1 וַיֹּאמֶר עֶשְׂו אֶל־יַעֲקֹב הֲלַעֲיִמְנִי נָא
מִן־הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עֵיף אֲנִי עַל־כֵּן
קָרָא־שְׁמוֹ אָדָם: וַיֹּאמֶר עֶשְׂו אֶל־יַעֲקֹב הֲלַעֲיִמְנִי
נָא מִן־הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עֵיף אֲנִי עַל־כֵּן
קָרָא־שְׁמוֹ אָדָם: וְאָמַר עֶשְׂו לַיַּעֲקֹב אֲטַעֲמִנִי כַּעַן
מִן סְמוּקָא סְמוּקָא הָדִין אַרְי מִשְׁלֵהִי אָנָּה עַל כֵּן
קָרָא שְׁמָה אָדָם: 2 לא וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכַרָּה כְּיֹם
אֶת־בְּכֹרְתְךָ לִי: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכַרָּה כְּיֹם אֶת־
בְּכֹרְתְךָ לִי: וְאָמַר יַעֲקֹב זִכְרִי כְּיֹם דְּלָהֵן יְתָ
בְּכֹרְתְךָ לִי: 3 וַיֹּאמֶר עֶשְׂו הִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ

יֵשׁ וְאַלֶּה תוֹלֵדָת יִצְחָק בֶּן־אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם
הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק: וְאַלֶּה תוֹלֵדָת יִצְחָק בֶּן
אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק: וְאֵלִין תוֹלֵדָת
יִצְחָק בֶּר אֲבִרְהָם אֲבִרְהָם אוֹלִיד יְתָ יִצְחָק:
כ וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־
רִבְקָה בַת־בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדֵן אָרָם אָחוֹת
לְבֵן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה: וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים
שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־רִבְקָה בַת־בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדֵן
אָרָם אָחוֹת לְבֵן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה: וַהֲוָה יִצְחָק
בֶּר אַרְבָּעִין שָׁנִין בְּד נָסִיב יְתָ רִבְקָה בַת בְּתוּאֵל
אַרְמָא מִפְּדֵן אָרָם אֲחֻתָּה דְּלָבֵן אַרְמָאָה לָהּ
לְאִנְתּוֹ: כא וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
עָקְרָה הוּא וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה וַתֵּהָרֶה רִבְקָה
אִשְׁתּוֹ: וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לַיהוָה לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
עָקְרָה הוּא וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה וַתֵּהָרֶה רִבְקָה אִשְׁתּוֹ:
וַצִּלִּי יִצְחָק קָדָם יי לְקַבֵּל אֶת־הָאִרִי עָקְרָה הִיא
וְקַבֵּל צְלוֹתָהּ יי וַעֲדִיאָת רִבְקָה אֶת־הָאִרִי:
כב וַיִּתְרַצְּצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה
זֶה אֲנִי וַתֵּלֶךְ לְדָרֶשׁ אֶת־יְהוָה: וַיִּתְרַצְּצוּ
הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶה אֲנִי
וַתֵּלֶךְ לְדָרֶשׁ אֶת־יְהוָה: וַדַּחֲקִין בָּנִיא בְּמַעְהָא
וְאַמְרַת אִם כֵּן לָמָּה דָּנָן אָנָּה וְאַזְלַת לְמַתְבַּע
אוֹלְפָן מִן קָדָם יי: כג וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי
כְּתִיב גִּימִי קְרִי גוֹיִם בְּבִטְנָךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים
מִמֶּעִיד וַיִּפְרְדּוּ וְלֹאֵם מְלֹאֵם יֵאֲמָן וְרַב יַעֲבֹד
צָעִיר: וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנָךְ וּשְׁנֵי
לְאֻמִּים מִמֶּעִיד וַיִּפְרְדּוּ וְלֹאֵם מְלֹאֵם יֵאֲמָן וְרַב
יַעֲבֹד צָעִיר: וְאָמַר יי לָהּ תִּרְיִן עַמִּמִּין בְּמַעֲזִיכִי
וַתִּרְתִּין מִלְּכוֹן מִמַּעֲזִיכִי יִתְפָּרֶשֶׁן וּמִלְכּוֹ מִמִּלְכוֹ
יִתְקַף וְרַבָּא יִשְׁתַּעֲבִיד לְזַעֲרָא: כד וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ
לְלִדְתָּ וַהֲוָה תוֹמָם בְּבִטְנָהּ: וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לְלִדְתָּ
וַהֲוָה תוֹמָם בְּבִטְנָהּ: וַשְּׁלִימוּ יוֹמָהָא לְמִילְדָּ וְהָא
תִּיּוֹמִין בְּמַעְהָא: כה וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֶדְמוֹנִי כֹל

לְמוֹת וּלְמַהֲיָה לִי בְכֹרָה: וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ הִנֵּה אֲנִי הוֹלֵךְ לְמוֹת וּלְמַהֲיָה לִי בְכֹרָה: וַאֲמַר עֲשׂוּ הָאָז אֲזַל לְמִמֶּת וּלְמָה דָּגַן לִי בְכֹרוֹתָא: ה' וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְׁבֵּעָה לִּי כִּי־זֶה וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת־בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְׁבֵּעָה לִּי כִּי־זֶה וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת־בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב: וַאֲמַר יַעֲקֹב קִים לִי כִּי־זֶה דְּלִהֵן וְקִים לֵה וְזִבִּין יֵת בְּכֹרוֹתֵהּ לְיַעֲקֹב: ה' וַיַּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לָחֶם וַנִּזְיַד עַד־שִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשֶׁת וַיָּקֶם וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹז עֲשׂוֹ אֶת־הַבְּכֹרָה: וַיַּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לָחֶם וַנִּזְיַד עַד־שִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשֶׁת וַיָּקֶם וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹז עֲשׂוֹ אֶת־הַבְּכֹרָה: וַיַּעֲקֹב יָהֵב לַעֲשׂוֹ לָחֶם וּתְבַשִּׁיל דְּטִלּוּפְחִין וְאָכַל וַיִּשְׁתִּי וָקֶם וַאֲזַל וַיִּשֶׁת עֲשׂוֹ יֵת בְּכֹרוֹתָא: פ א וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְכַּל הָרַעֲב הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גִּרְרָה: וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ מִלְכַּל הָרַעֲב הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בִּימֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גִּרְרָה: וְהָיָה כַּפְנָא בְּאַרְעָא בֵּר מַכְפָּנָא קַדְמָאָה דִּי הָיָה בִּיּוֹמֵי אַבְרָהָם וַאֲזַל יִצְחָק לָוֹת אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶכָא דְּפִלְשְׁתִּי לְגִרְרָה: ב וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אֶל־יִתְרֵךְ מִצְרִימָה שְׁכֵן בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים: וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אֶל־יִתְרֵךְ מִצְרִימָה שְׁכֵן בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים: וְאֵתְגַלִּי לֵה יי וַאֲמַר לֹא תַחֲזוֹת לְמִצְרַיִם שְׂרִי בְּאַרְעָא דִּי אֵימַר לָךְ: ג גּוֹר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמָּךְ וְאֶבְרַכְךָ כִּי־לָךְ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֶרֶצַּת הָאֵל וְהַקְמַתִּי אֶת־הַשְׁבַּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ: גוֹר בְּאֶרֶץ הַזֹּאת וְאֶהְיֶה עִמָּךְ וְאֶבְרַכְךָ כִּי־לָךְ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת־כָּל־הָאֶרֶצַּת הָאֵל וְהַקְמַתִּי אֶת־הַשְׁבַּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אָבִיךָ: דוֹר בְּאַרְעָא הָדָא וַיְהִי מִימְרֵי בְּסַעֲדָךְ וְאַבְרָכְנָךְ אָרִי לָךְ וּלְכַנָּךְ אֶתֵּן יֵת כָּל אֶרְעָתָא הָאֵלִין וְאַקֶּם יֵת קִנְמָא דִּי קִנְמִית לְאַבְרָהָם אָבִיךָ: ה וְהִרְבִּיתִּי

אֶת־זֶרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזֶרְעֶךָ אֶת כָּל־הָאֶרֶצַּת הָאֵל וְהִתְפַּרְכּוּ בְּזֶרְעֶךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: וְהִרְבִּיתִי אֶת־זֶרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזֶרְעֶךָ אֶת כָּל־הָאֶרֶצַּת הָאֵל וְהִתְפַּרְכּוּ בְּזֶרְעֶךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: וְאַסְגִּי יֵת בְּנֶךְ סְגִי־אִין כְּכֹכְבֵי שָׁמַיָא וְאַתֵּן לְכַנָּךְ יֵת כָּל אֶרְעָתָא הָאֵלִין וְהִתְפַּרְכּוּן בְּדִיל בְּנֶךְ כָּל עַמְמֵי אֶרְעָא: ה עָקֵב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתַי: עָקֵב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמַרְתִּי מִצְוֹתַי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתַי: חֻלָּף דִּי קָבִיל אַבְרָהָם בְּמִימְרֵי וַנְטֵר מִשְׁרַת מִימְרֵי פְקוּדֵי קִנְמִי וְאוֹרִיתִי:

שׁו וַיִּשָּׁב יִצְחָק בְּגִרְרָה: וַיִּשָּׁב יִצְחָק בְּגִרְרָה: וַיִּתְּב יִצְחָק בְּגִרְרָה: וַיִּשָּׁאֲלוּ אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אַחְתִּי הִיא כִּי יֵרָא לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶן־יִהְיֶנִּי אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה כִּי־טוֹבַת מְרָאָה הִיא: וַיִּשָּׁאֲלוּ אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר אַחְתִּי הִיא כִּי יֵרָא לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶן־יִהְיֶנִּי אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה כִּי־טוֹבַת מְרָאָה הִיא: וְשָׂאִילוּ אֲנָשֵׁי אֶתְרָא (עַל עֵיסָק) לְאֵתְתָהּ וַאֲמַר אַחְתִּי הִיא אָרִי דְּחִיל לְמִימַר אֶתְתִּי דְּלִמָּא קִטְלַנִּי אֲנָשִׁי אֶתְרָא עַל רִבְקָה אָרִי שְׁפִירַת חִיּוֹן הִיא: ה וַיְהִי כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים וַיִּשְׁקֹף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא וְהִנֵּה יִצְחָק מִצְחָק אֶת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וַיְהִי כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים וַיִּשְׁקֹף אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא וְהִנֵּה יִצְחָק מִצְחָק אֶת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וְהָיָה כִּד סְגִיאוֹ לֵה תַמָּן יּוֹמִיָא וְאַסְתִּכִּי אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶכָא דְּפִלְשְׁתִּי מִן חֲרָפָא וְחִזָּא וְהָא יִצְחָק מְחִיִּיד עִם רִבְקָה אֶתְתָּה: ו וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אֵךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִיא וְאַיִךְ אֶמְרַתְּ אַחְתִּי הִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי אֶמְרַתִּי פֶן־אֲמוֹת עָלֶיהָ: וַיִּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אֵךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי אֶמְרַתְּ אַחְתִּי הִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי

אֲמַתִּי פֶן־אֲמוֹת עָלֶיהָ: וּקְרָא אֲבִימֶלֶךְ לִיצְחָק
וְאָמַר בָּרַם הָאֵתְתָךְ הִיא וְאֶכְדִּין אֲמַרְתָּ אַחֲתִי
הִיא וְאָמַר לֵה יִצְחָק אָרִי אֲמַרִּית דְּלָמָּא אִימּוֹת
עָלָה: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ
כְּמַעֲט שָׁכַב אַחֵד הָעָם אֶת־אִשְׁתְּךָ וְהִבֵּאתָ
עָלֵינוּ אֲשָׁם: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ
כְּמַעֲט שָׁכַב אַחֵד הָעָם אֶת־אִשְׁתְּךָ וְהִבֵּאתָ עָלֵינוּ
אֲשָׁם: וְאָמַר אֲבִימֶלֶךְ מַה דָּא עֲבַדְתָּ לָנָא כְּזַעַר
פּוֹן שָׂכִיב דְּמִיחָד כְּעַמָּא עִם אַתְתָךְ וְאִיתִיתָ
עַלְנָא חוּבָא: וַיֹּצֵו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם
לֵאמֹר הִנֵּנִי בָאִישׁ הַזֶּה וּבִאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמָת:
וַיֹּצֵו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר הִנֵּנִי בָאִישׁ
הַזֶּה וּבִאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמָת: וּפְקִיד אֲבִימֶלֶךְ יָת כָּל
עַמָּא לְמִימַר דִּינִזְנוּק בְּגִבְרָא הַדִּין וּבִאֲתַתָּה
אֲתַקְטֵלָא יִתְקַטֵּל: וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאֲרֶץ הַהוּא
וַיִּמְצֵא בִשְׁנָה הַהוּא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ
יְהוָה: וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאֲרֶץ הַהוּא וַיִּמְצֵא בִשְׁנָה
הַהוּא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה: וַיִּזְרַע יִצְחָק
בָּאֲרֶעָא הַהִיא וְאֶשְׁכַּח בִּשְׁתָּא הַהִיא עַל חַד מְאָה
בְּדִשְׁעֲרוֹהִי וּבְרַכָּה יי:

שלישי יג וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וַיִּגְדַּל עַד כִּי־גִדַּל
מָאֹד: וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וַיִּגְדַּל עַד כִּי־גִדַּל
מָאֹד: וַרְכָּא גִבְרָא וְאִזֵּל (נ"י סג) וְרַבִּי עַד
דִּי רְכָּא לַחֲדָא: וַיְהִי־לּוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה
בָּקָר וְעֶבְדָּה רַבָּה וַיִּקְנְאוּ אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים: וַיְהִי־לּוֹ
מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בָּקָר וְעֶבְדָּה רַבָּה וַיִּקְנְאוּ אֹתוֹ
פְּלִשְׁתִּים: וְהוּא לֵה גִיתִי עֲנָא וְגִיתִי תוֹרִין
וּפְלִחְנָא (נ"י וְעֶבְדָּה) סִגְיָא וְקִנְיָאוּ בֵּה
פְּלִשְׁתָּי: וַיְכַל־הַבָּאֲרָת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבְדֵי
אֲבִיו בִּימֵי אֲבֵרָהֶם אֲבִיו סִתְמוּם פְּלִשְׁתִּים
וַיִּמְלְאוּם עֹפֶר: וַיְכַל־הַבָּאֲרָת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבְדֵי
אֲבִיו בִּימֵי אֲבֵרָהֶם אֲבִיו סִתְמוּם פְּלִשְׁתִּים
וַיִּמְלְאוּם עֹפֶר: וְכָל בִּירִין דִּי חָפְרוּ עֲבְדֵי אֲבוּהִי
בִּיּוֹמֵי אֲבֵרָהֶם אֲבוּהִי טְמוּנוֹן פְּלִשְׁתָּי וּמְלֵאנוֹן

עֹפֶרָא: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק לָךְ מַעֲפָנוּ
כִּי־עֲצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מָאֹד: וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק
לָךְ מַעֲפָנוּ כִּי־עֲצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מָאֹד: וְאָמַר אֲבִימֶלֶךְ
לִיצְחָק אִזֵּל מַעֲפָנָא אָרִי תְקַפְתָּא מִנָּנָא לַחֲדָא:
וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיֵּחַן בְּנַחֲל־גֶרַר וַיֵּשֶׁב שָׁם:
וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיֵּחַן בְּנַחֲל־גֶרַר וַיֵּשֶׁב שָׁם: וְאִזֵּל
מִתַּמֶּן יִצְחָק וַיִּשְׂרָא בְּנַחֲלָא דְגֶרַר וַיִּתֵּב תַּמֶּן:
וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחֲפֹר וַיִּתְּבֵן אֶת־בָּאֲרָת הַמַּיִם אֲשֶׁר
חָפְרוּ בִּימֵי אֲבֵרָהֶם אֲבִיו וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים
אַחֲרֵי מוֹת אֲבֵרָהֶם וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת בְּשֵׁמֹת
אֲשֶׁר־קָרָא לָהֶן אֲבִיו: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחֲפֹר וַיִּתְּבֵן
אֶת־בָּאֲרָת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בִּימֵי אֲבֵרָהֶם אֲבִיו
וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אֲבֵרָהֶם וַיִּקְרָא לָהֶן
שְׁמוֹת בְּשֵׁמֹת אֲשֶׁר־קָרָא לָהֶן אֲבִיו: וְתֵב יִצְחָק
וְחָפֹר יָת בִּירֵי דְמֵיָא דִּי חָפְרוּ בִּיּוֹמֵי אֲבֵרָהֶם
אֲבוּהִי וְטְמוּנוֹן פְּלִשְׁתָּי כְּתוּר דְּמִית אֲבֵרָהֶם
וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמֵהֶן כְּשֵׁמֵהֶן דִּי הָוָה קָרִי לָהֶן
אֲבוּהִי: וַיַּחֲפְרוּ עֲבְדֵי־יִצְחָק בְּנַחֲל וַיִּמְצְאוּ
שָׁם בָּאֵר מַיִם חַיִּים: וַיַּחֲפְרוּ עֲבְדֵי־יִצְחָק בְּנַחֲל
וַיִּמְצְאוּ־שָׁם בָּאֵר מַיִם חַיִּים: וְחָפְרוּ עֲבְדֵי יִצְחָק
בְּנַחֲלָא וְאֶשְׁכַּחוּ תַּמֶּן בִּירָא דְּמֵיָן נְכַעֲיָן: כ וַיִּרְיֻבוּ
רַעֲיֵי גֶרַר עִם־רַעֲיֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא
שֵׁם־הַבָּאֵר עֶשֶׂק כִּי הִתְעַשְׁקוּ עִמּוֹ: וַיִּרְיֻבוּ רַעֲיֵי
גֶרַר עִם־רַעֲיֵי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא
שֵׁם־הַבָּאֵר עֶשֶׂק כִּי הִתְעַשְׁקוּ עִמּוֹ: וַיִּצְוּ רַעֲוֹתָא
דְּגֶרַר עִם רַעֲוֹתָא דִּיצְחָק לְמִימַר דִּי לָנָא מֵיָא
וַיִּקְרָא שְׁמָא דְּבִירָא עֶסְקָא אָרִי אֲתַעֲסִיקוּ עִמָּה:
כא וַיַּחֲפְרוּ בָּאֵר אַחֲרֵת וַיִּרְיֻבוּ גַם־עָלֶיהָ וַיִּקְרָא
שְׁמָהּ שְׁטִמָּה: וַיַּחֲפְרוּ בָּאֵר אַחֲרֵת וַיִּרְיֻבוּ גַם־
עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שְׁטִמָּה: וְחָפְרוּ בִירָא אַחֲרֵי
וַיִּצְוּ אֵף עָלָה וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שְׁטִמָּה: כב וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם
וַיַּחֲפֹר בָּאֵר אַחֲרֵת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ
רַחֲבֹת וַיֹּאמֶר כִּי עָתָה הִרְחִיב יְהוָה לָנוּ וּפְרִינוּ
בָּאֲרֶץ: וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם וַיַּחֲפֹר בָּאֵר אַחֲרֵת וְלֹא רָבוּ

עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחוב יהיה לנו ופרנינו בארץ: ואסתלק מתמן וחסר ביד אהרי ולא נצו עלה ויקרא שמה רחובות ואמר ארי כען אפתי יי לנא וניפוש (נ"א ויפשנא) בארעא:

רביעי כ ויעל משם באר שבע: ויעל משם באר שבע: ואסתלק מתמן באר שבע: כ וירא אליו יהוה כלילה תהוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל-תירא כראתך אנכי וברכתיו ורחביתי את-זרעך בעבור אברהם עבדי: וירא אליו יהוה כלילה תהוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל-תירא כראתך אנכי וברכתיו ורחביתי את-זרעך בעבור אברהם עבדי: ואתגלי לה יי כליליא תהוא ואמר אנא אלהה דאברהם אבד לא תדחל ארי בסעדך מימרי ואברכך ואסגי ית בך בדיל אברהם עבדי: כ ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט-שם אהל ויכרו-שם עבדי-יצחק באר: ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט-שם אהל ויכרו-שם עבדי-יצחק באר: ובנא תמן מדבחא וצלי בשמא דיי ופרס תמן משכנה וכו' תמן עבדי יצחק בירא: כ ואבימלך הלך אליו מגר ואחוז מרעהו ופיכל שר-צבאו: ואבימלך הלך אליו מגר ואחוז מרעהו ופיכל שר-צבאו: ואבימלך איל לותה מגר וסיעת מרחמוהי ופיכל רב חילה: כ ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם: ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם: ואמר להון יצחק מה דין אתיתון לותי ואתון סגיתון יתי ושלחתוני מלותכון: כ ויאמרו ראו ראינו כיהיה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו ובינך ונברתה ברית עמך: ויאמרו ראו ראינו כיהיה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו

ובינך ונברתה ברית עמך: ואמרו מחזא חזינא ארי תה מימרא דיי בסעדך ואמרנא תתקים כען מומתא דתה בין אברהםא בינא ובינך ונגזר קים עמך: כ אסתעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק-טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה: אסתעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק-טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה: אם תעבד עמנא בישא כמא די לא אנזיקך וכמא די עבדנא עמך לחוד טב ונשלחך בשלום את כען בריכא דיי:

חמישי ל ויעש להם משתה ויאכלו וישתו: ויעש להם משתה ויאכלו וישתו: ועבד להון משתנא ואכלו ושתאו: לא וישפיקו בכר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום: וישפיקו בכר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום: ואקדימו בצפרא וקיימו גבר לאחיהי ושלחנן יצחק ואילו מלותה בשלם: כ ויהי ביום תהוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו על-אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים: ויהי ביום תהוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו על-אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים: ותה ביום תהוא ואתו עבדי יצחק וחזיאו לה על עיסק בירא די חפרו ואמרו לה אשכחנא מיא: כ ויקרא אתה שבעה על-בן שם-העיר באר שבע עד היום תה: ויקרא אתה שבעה על-בן שם-העיר באר שבע עד היום תה: ויקרא יתה שבעה על בן שמא דקרתא באר דשבע (נ"י באר שבע) עד יומא דדין: כ ויהי עשו בן-ארבעים שנה ויקח אשה את-יהודית בת בארי תחת ואת-בשמת בת-אילן תחת: ויהי עשו בן-ארבעים שנה ויקח אשה את-יהודית בת-בארי תחת ואת-בשמת בת-אילן תחת: ותה עשו בר ארבעין שנין ונסיב אתמא ית

יהודית בת בארי חתאה וית בשמת בת אילון
 חתאה: ה ותהיין מרת רוח ליצחק ולרבקה:
 ותהיין מרת רוח ליצחק ולרבקה: ותואה מסרכן
 ומרגזן על מימר יצחק ורבקה: ס א ויהי כיוון
 יצחק ותכהין עיניו מראת ויקרא את־עשו ו
 בנו הגדל ויאמר אליו בנו ויאמר אליו הנני:
 ויהי כיוון יצחק ותכהין עיניו מראת ויקרא
 את־עשו ו בנו הגדל ויאמר אליו בנו ויאמר אליו
 הנני: ותהי פד סיב יצחק וכהי עינוהי מלמחזי
 ויקרא ית עשו ברה רבא ואמר לה ברי ואמר לה
 הא אגא: ב ויאמר הנהנא זקנתי לא ידעתי
 יום מותי: ויאמר הנהנא זקנתי לא ידעתי יום
 מותי: ואמר הא כען סיבית לית אגא ידע יומא
 דאימות: ג ועתה שא־נא כלִיד תלִיד וקשתה
 וצא השדה וצודה לי כתיב צידה קרי ציד:
 ועתה שא־נא כלִיד תלִיד וקשתה וצא השדה
 וצודה לי ציד: וכען סב כען זינד סיפד וקשתה
 ופוק לחקלא וצוד לי צידא: ד ועשה־לי
 מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה
 בעבור תברכה נפשי בטרם אמות: ועשה־לי
 מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה
 בעבור תברכה נפשי בטרם אמות: ועביד לי
 תבשילין כמא דרחימית ואצל לי ואיכול בדיל
 די תברכה נפשי עד לא אימות: ה ורבקה
 שמעת בדבר יצחק אל־עשו בנו וילד עשו
 השדה לצוד ציד להביא: ורבקה שמעת בדבר
 יצחק אל־עשו בנו וילד עשו השדה לצוד ציד
 להביא: ורבקה שמעת פד מליל יצחק לות עשו
 ברה ואזל עשו לחקלא למיצד צידא לא־תאה:
 ורבקה אמרה אל־יעקב בנה לאמר הנה
 שמעתי את־אביך מדבר אל־עשו אחיך
 לאמר: ורבקה אמרה אל־יעקב בנה לאמר הנה
 שמעתי את־אביך מדבר אל־עשו אחיך לאמר:
 ורבקה אמרת לות יעקב ברה למימר הא שמעית

מן אבונך ממלל עם עשו אחיך למימר: ו הביאה
 לי ציד ועשה־לי מטעמים ואכלה ואברכה
 לפני יהוה לפני מותי: הביאה לי ציד ועשה־לי
 מטעמים ואכלה ואברכה לפני יהוה לפני מותי:
 אתי לי צידא ועביד לי תבשילין ואיכול
 ואברכה קדם יי קדם מותי: ו ועתה בני שמע
 בקלי לא־אשר אני מצוה אתה: ועתה בני שמע
 בקלי לא־אשר אני מצוה אתה: וכען ברי קבל מני
 למא די אגא מפקד יתד: ט לך־נא אל־הצאן
 וקח־לי משם שני גדיי עזים טבים ואעשה
 אתם מטעמים לאביך כאשר אהב: לך־נא
 אל־הצאן וקח־לי משם שני גדיי עזים טבים
 ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב: אזיל
 כען לות ענא וסב לי מתמן תרין גדיי (בר) עזין
 טכן ואעבד יתהון תבשילין לאבונך כמא די
 רחס: י והבאת לאביך ואכל בעבר אשר
 יברכה לפני מותו: והבאת לאביך ואכל בעבר
 אשר יברכה לפני מותו: ותיתי (נ"י ותצל)
 לאבונך ויכול בדיל דיברכה קדם מותה:
 יא ויאמר יעקב אל־רבקה אמו הן עשו אחי
 איש שער ואנכי איש חלק: ויאמר יעקב
 אל־רבקה אמו הן עשו אחי איש שער ואנכי
 איש חלק: ואמר יעקב לרבקה אמה הא עשו
 אחי גבר שערן ואגא גבר שעיע: יב אולי ימשני
 אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי
 קללה ולא ברכה: אולי ימשני אבי והייתי
 בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה:
 מאים ימשני אבא ואחי בעינוהי כמתלעב ואחי
 מיתי (נ"י ואחי מיתי) עלי לוטין ולא ברכן:
 יג ותאמר לו אמו עלי קללתך בנך אך שמע
 בקלי וקח קח־לי: ותאמר לו אמו עלי קללתך
 בנך אך שמע בקלי וקח קח־לי: ואמרת לה אמה
 עלי אתאמר בנבואה דלא ייתון לוטין אלא ברי
 ברם קבל מני ואזיל סב לי: ד וילך ויקח ויבא

לֹאֲמֹו וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מִטַּעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהָב אָבִיו:
וַיִּלְךָ וַיָּבֹא לֹאֲמֹו וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מִטַּעַמִּים כַּאֲשֶׁר
אָהָב אָבִיו: וְאִלּוּ וַיִּסָּב וַאֲנִי לֹאֲמֹה וַעֲבַדַת
אֲמֹה תִבְשִׁילִין כִּמָּא דְרַחֲם אָבוּהִי: טו וַתִּקַּח
רַבָּקָה אֶת־בְּנֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַגְּדָל הַחֲמֹדֹת אֲשֶׁר
אָתָּה בְּבִית וַתִּלְבֹּשׂ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן:
וַתִּקַּח רַבָּקָה אֶת־בְּנֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַגְּדָל הַחֲמֹדֹת
אֲשֶׁר אָתָּה בְּבִית וַתִּלְבֹּשׂ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן:
וַיִּסָּכַת רַבָּקָה יָת לְבוּשֵׁי עֶשָׂו בְּרָה רַבָּה דְכִיתָא
דִּי עֲמָה בְּבִיתָא וְאַלְבִּישַׁת יָת יַעֲקֹב בְּרָה זַעֲרָא:
טז וְאֵת עֵרַת גְּדִי הָעֲזִים הַלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל
חֶלְקֶת צֹאֲרֵיו: וְאֵת עֵרַת גְּדִי הָעֲזִים הַלְבִּישָׁה
עַל־יָדָיו וְעַל חֶלְקֶת צֹאֲרֵיו: וְיֵת מִשְׁכֵּי גְדִי בֶר
עֲזִי אֲלִבִּישַׁת עַל יְדוּהִי וְעַל שְׁעִיעוֹת צוּרָה:
יז וַתִּתֵּן אֶת־הַמִּטַּעַמִּים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
עָשְׂתָה בֵּיד יַעֲקֹב בְּנֵה: וַתִּתֵּן אֶת־הַמִּטַּעַמִּים
וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשְׂתָה בֵּיד יַעֲקֹב בְּנֵה: וַיַּהֲבַת
יָת תִּבְשִׁילָיָא וְיָת לֶחֶמָא דִּי עַבְדַת בִּידָא דִּי־עַקֵּב
בְּרָה: יח וַיָּבֹא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי
מִי אָתָּה בְּנִי: וַיָּבֹא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר
הִנְנִי מִי אָתָּה בְּנִי: וְעַל לֹת אָבוּהִי וַאֲמַר אָבָא
וַאֲמַר הָא אָנָּא מִן אֶת בְּרִי: יט וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
אֶל־אָבִיו אֲנֹכִי עֶשָׂו בְּכֹרֶךְ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוּם־נָא שָׁבָה וְאֶכְלָה מִצִּידִי בַּעֲבוּר
תִּבְרַכְנִי נַפְשֶׁךָ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אֲנֹכִי עֶשָׂו
בְּכֹרֶךְ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוּם־נָא שָׁבָה
וְאֶכְלָה מִצִּידִי בַּעֲבוּר תִּבְרַכְנִי נַפְשֶׁךָ: וַאֲמַר יַעֲקֹב
לְאָבוּהִי אָנָּא עֶשָׂו בּוֹכְרֶךְ עַבְדִּית כִּמָּא דִּי
מִלִּילְתָא עֲמִי (נ"א לי) קוּם כְּעַן אֶסְתַּחֲר וְאֶכּוּל
מִצִּידִי בְּדִיל דִּי תִבְרַכְנִי נַפְשֶׁךָ: כ וַיֹּאמֶר יִצְחָק
אֶל־בָּנָו מִהֲיָה מִתְרַתְּ לִמְצָא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי
הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִפְנֵי: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־בָּנָו
מִהֲיָה מִתְרַתְּ לִמְצָא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לִפְנֵי: וַאֲמַר יִצְחָק לְבָרָה מִה דִּין אוֹחִיתָא

לֹאֲשַׁכְחָא בְּרִי וַאֲמַר אָרִי זִמִּין יִי אֱלֹהֶיךָ קְדָמִי:
כא וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב גִּשְׁה־נָּא וְאִמְשֶׁךְ בְּנִי
הָאֲתָה זֶה בְּנִי עֶשָׂו אִם־לָא: וַיֹּאמֶר יִצְחָק
אֶל־יַעֲקֹב גִּשְׁה־נָּא וְאִמְשֶׁךְ בְּנִי הָאֲתָה זֶה בְּנִי עֶשָׂו
אִם־לָא: וַאֲמַר יִצְחָק לִיַּעֲקֹב קָרִיב כְּעַן וְאִמְשֶׁךְ
בְּרִי הָאֲתָה דִּין בְּרִי עֶשָׂו אִם לָא: כב וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב
אֶל־יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁהוּ וַיֹּאמֶר הִקְל' קוֹל יַעֲקֹב
וְהִידָּים יָדֵי עֶשָׂו: וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו
וַיִּמְשְׁהוּ וַיֹּאמֶר הִקְל' קוֹל יַעֲקֹב וְהִידָּים יָדֵי עֶשָׂו:
וַקָּרִיב יַעֲקֹב לֹת יִצְחָק אָבוּהִי וַיִּמְשְׁהוּ וַאֲמַר קָלָא
קָלָא דִּי־עַקֵּב וַיִּדְּא יְדוּהִי דְעֶשָׂו: כג וְלֹא הִכִּירוּ
כִּי־הָיוּ יָדָיו בִּידֵי עֶשָׂו אֲחִיו שְׁעֵרַת וַיִּבְרַכְהוּ:
וְלֹא הִכִּירוּ כִּי־הָיוּ יָדָיו בִּידֵי עֶשָׂו אֲחִיו שְׁעֵרַת
וַיִּבְרַכְהוּ: וְלֹא אֶשְׁתַּמּוּדְעָה אָרִי הָוָה יְדוּהִי כִידֵי
עֶשָׂו אֲחוּהִי שְׁעִירִן (נ"י שְׁעִירִין) וַיִּבְרַכְהוּ:
כד וַיֹּאמֶר אָתָּה זֶה בְּנִי עֶשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: וַיֹּאמֶר
אָתָּה זֶה בְּנִי עֶשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: וַאֲמַר אֶת דִּין בְּרִי
עֶשָׂו וַאֲמַר הָא אָנָּא: כה וַיֹּאמֶר הַגִּשְׁה לִי וְאֶכְלָה
מִצִּיד בְּנִי לְמַעַן תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי וַיִּגַּשְׁלוּ וַיֹּאכְל
וַיָּבֹא לוֹ יִין וַיִּשְׁתֵּי: וַיֹּאמֶר הַגִּשְׁה לִי וְאֶכְלָה מִצִּיד
בְּנִי לְמַעַן תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי וַיִּגַּשְׁלוּ וַיֹּאכְל וַיָּבֹא לוֹ
יִין וַיִּשְׁתֵּי: וַאֲמַר קָרִיב קְדָמִי וְאֶכּוּל מִצִּידִי דְבָרִי
בְּדִיל דִּי תִבְרַכְנִי נַפְשִׁי וַקָּרִיב לָהּ וְאָכַל וַאֲנִי
(נ"י וְאָעִיל) לָהּ חֲמָרָא וּשְׁתִּי: כו וַיֹּאמֶר אֵלָיו
יִצְחָק אָבִיו גִּשְׁה־נָּא וּשְׁקַח־לִי בְּנִי: וַיֹּאמֶר אֵלָיו
יִצְחָק אָבִיו גִּשְׁה־נָּא וּשְׁקַח־לִי בְּנִי: וַאֲמַר לָהּ
יִצְחָק אָבוּהִי קָרִיב כְּעַן וַיִּגַּשׁ לִי (נ"י וְשָׁק לִי)
בְּרִי: כז וַיִּגַּשׁ וַיִּשְׁקֻלוּ וַיִּרַח אֶת־רִיחַ בְּנָדָיו
וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רֵאחַ רִיחַ בְּנִי כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
בְּרַכְו יְהוָה: וַיִּגַּשׁ וַיִּשְׁקֻלוּ וַיִּרַח אֶת־רִיחַ בְּנָדָיו
וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רֵאחַ רִיחַ בְּנִי כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
בְּרַכְו יְהוָה: וַקָּרִב וַיִּשְׁק לָהּ וַאֲרַח יָת רִיחָא
דְּלְבוּשׁוֹהִי וַיִּבְרַכָּהּ וַאֲמַר הוּו (נ"א חוּזי) רִיחָא
דְּבָרִי כְּרִיחָא דְחִקְלָא דִּי בְּרַכָּה יִי:

שִׁישׁ כַּח וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטֵּל הַשָּׁמַיִם וּמוֹשְׁמָנִי הָאָרֶץ וְרַב דָּגָן וְתִירֵשׁ: וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטֵּל הַשָּׁמַיִם וּמוֹשְׁמָנִי הָאָרֶץ וְרַב דָּגָן וְתִירֵשׁ: וַיִּתֵּן לָךְ יי מִטֵּל דְּשָׁמְיָא וּמִטְבָּא דְאַרְעָא וּסְגִיאוֹת (נ"י וּסְגִיּוֹת) עֵיבוֹר וּחֶמֶר: כֹּס יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחֲוּ קִרֵּי וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֻמִּים הָיָה גְבִיר לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּגִי אִמְךָ אֲרִירֶיךָ אֲרֹר וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ: יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֻמִּים הָיָה גְבִיר לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּגִי אִמְךָ אֲרִירֶיךָ אֲרֹר וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ: יִפְלַחְנָה עַמִּמִּין וַיִּשְׁתַּעֲבֹדוּן לָךְ מִלְכּוֹן הָיָה רַב לְאַחֶיךָ וַיִּסְגְּדוּן לָךְ בְּגִי אִמְךָ מִלְטִיֶּיךָ יִהְיוּ לִיטִין וּמְבָרְכֶיךָ יִהְיוּ בְּרִיכִין: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלָה יִצְחָק לְבָרְךָ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אֵךְ יֵצֵא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וַעֲשׂוּ אֲחָיו כָּאֲמִידוֹ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלָה יִצְחָק לְבָרְךָ אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אֵךְ יֵצֵא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וַעֲשׂוּ אֲחָיו כָּאֲמִידוֹ: וְהָיָה כִּד שִׁינִי יִצְחָק לְבָרְכָא יֵת יַעֲקֹב וְהָיָה בְּרֵם מִפֶּק נֶפֶק יַעֲקֹב מִלּוֹת אִפִּי יִצְחָק אָבוּהִי וַעֲשׂוּ אֲחוּהִי אֶתָּא (נ"י עַל) מַצִּידָה: אֵל וַיַּעַשׂ גַּם־הוּא מִטַּעֲמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקָם אָבִי וַיֹּאכַל מַצִּיד בָּנוּ בַּעֲבַר תְּבָרְכִנִי נִפְשֶׁךָ: וַיַּעַשׂ גַּם־הוּא מִטַּעֲמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקָם אָבִי וַיֹּאכַל מַצִּיד בָּנוּ בַּעֲבַר תְּבָרְכִנִי נִפְשֶׁךָ: וַעֲבַד אִף הוּא תַבְשִׁילִין וְאַעֲלִיל לּוֹת אָבוּהִי וַאֲמַר לְאָבוּהִי יָקוֹם אָבָא וַיִּיכּוֹל מַצִּידָא דְבָרָה בְּדִיל דִּי תְבָרְכִנִי נִפְשֶׁךָ: אֵל וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי־אֵתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בִנְךָ בְּכֹרֶךָ עֲשׂוֹ: וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו מִי־אֵתָּה וַיֹּאמֶר אֲנִי בִנְךָ בְּכֹרֶךָ עֲשׂוֹ: וַאֲמַר לֵה יִצְחָק אָבוּהִי מִן אֶת וַאֲמַר אָנָּה בְּרוּךְ בּוֹכְרֶךָ עֲשׂוֹ: אֵל וַיַּחֲרֵד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדֻלָּה עַד־מָאֵד וַיֹּאמֶר מִי־אִפּוֹא הוּא הַצֶּדֶד־צִיד וַיָּבֵא לִי וַאֲכַל מִכֹּל בְּטָרָם תָּבוֹא וַאֲבָרְכֶהוּ גַם־בְּרוּךְ יִהְיֶה: וַיַּחֲרֵד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדֻלָּה עַד־מָאֵד וַיֹּאמֶר

מִי־אִפּוֹא הוּא הַצֶּדֶד־צִיד וַיָּבֵא לִי וַאֲכַל מִכֹּל בְּטָרָם תָּבוֹא וַאֲבָרְכֶהוּ גַם־בְּרוּךְ יִהְיֶה: וַתְּהִי יִצְחָק תָּהֵא רַבָּא עַד לַחֲדָא וַאֲמַר מִן הוּא דִּיכִי דְצִד צִידָא וְאַעֲלִיל לִי וַאֲכַלִּית מִכֹּלָּא עַד לֹא תִיעוֹל וּבִרְכַתָּה אִף בְּרִיךְ יְהִי: אֵל בְּשִׁמְעָא עֲשׂו אֶת־דְּבָרֵי אָבִיו וַיַּעֲקֹב צִעֲקָה גְּדֻלָּה וּמָרָה עַד־מָאֵד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בְּרַכְנִי גַם־אֲנִי אָבִי: בְּשִׁמְעָא עֲשׂו אֶת־דְּבָרֵי אָבִיו וַיַּעֲקֹב צִעֲקָה גְּדֻלָּה וּמָרָה עַד־מָאֵד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו בְּרַכְנִי גַם־אֲנִי אָבִי: כִּד שְׁמַע עֲשׂו יֵת פִּתְגָמִי אָבוּהִי וַצּוֹחַ צוֹחָא רַבָּא וּמִרְיָא עַד לַחֲדָא וַאֲמַר לְאָבוּהִי בְּרַכְנִי אִף אָנָּה (נ"י לִי) אָבָא: אֵל וַיֹּאמֶר כָּא אֲחִיד בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרַכְתֶּךָ: וַיֹּאמֶר כָּא אֲחִיד בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרַכְתֶּךָ: וַאֲמַר עַל אַחוּף בְּחֻמְתָּא וְקַבִּיל בְּרַכְתֶּךָ: אֵל וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פַעַמִּים אֶת־בְּכֹרְתִי לָקַח וְהִנֵּה עֵתָּה לָקַח בְּרַכְתִּי וַיֹּאמֶר הֲלֹא־אֲצַלֶּת לִי בְּרַכָּה: וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פַעַמִּים אֶת־בְּכֹרְתִי לָקַח וְהִנֵּה עֵתָּה לָקַח בְּרַכְתִּי וַיֹּאמֶר הֲלֹא־אֲצַלֶּת לִי בְּרַכָּה: וַאֲמַר יֵאוֹת קָרָא שְׁמָה יַעֲקֹב וְחִפְמִנִי דָגָן תִּתֵּן זְמִין יֵת בְּכִירוֹתִי נָסִיב וְהָא כְּעַן קַבִּיל בְּרַכְתִּי וַאֲמַר הֲלֹא שְׁבָקְתָּ לִי בְּרַכְתָּא: אֵל וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לַעֲשׂו הֵן גְּבִיר שְׁמָתִיו לָךְ וְאֶת־כָּל־אֲחָיו נָתַתִּי לוֹ לַעֲבָדִים וְדָגָן וְתִירֵשׁ סִמְכָתִיו וְלִכְהָ אִפּוֹא מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי: וַיַּעַן יִצְחָק וַיֹּאמֶר לַעֲשׂו הֵן גְּבִיר שְׁמָתִיו לָךְ וְאֶת־כָּל־אֲחָיו נָתַתִּי לוֹ לַעֲבָדִים וְדָגָן וְתִירֵשׁ סִמְכָתִיו וְלִכְהָ אִפּוֹא מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי: וְאַתִּיב יִצְחָק וַאֲמַר לַעֲשׂו הָא רַב שׁוֹמֵה לָךְ (נ"י עֲלוֹךְ) וַיֵּת כָּל אַחוּהִי יְהִבִּית לֵה לַעֲבָדִין וַעֲיבוֹר וּחֶמֶר סַעֲדָתָה וְלָךְ הֲכָא מָה אַעֲבִיד בְּרִי: אֵל וַיֹּאמֶר עֲשׂו אֶל־אָבִיו הִבְרָכָה אַחַת הוּא־לָךְ אָבִי בְּרַכְנִי גַם־אֲנִי אָבִי וַיִּשְׂא עֲשׂו קִלּוֹ וַיִּבְכֶּה: וַיֹּאמֶר עֲשׂו אֶל־אָבִיו הִבְרָכָה אַחַת הוּא־לָךְ אָבִי בְּרַכְנִי גַם־אֲנִי אָבִי וַיִּשְׂא עֲשׂו קִלּוֹ וַיִּבְכֶּה: וַאֲמַר

עשו לאבוייהי חכרפתא חדא היא לך אבא ברוך לי
אף אנא אבא וארים עשו קלה ובכא: לט ויען
יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ
יהיה מושקך ומטל השמים מעל: ויען יצחק
אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושקך
ומטל השמים מעל: ואתיב יצחק אבוייהי ואמר
לה הא מטובא דארעא יהא מותבך ומטלא
דשמיא מלעלא: ו על-חרבך תחיה ואת-אחיד
תעבד והיה באשר תריד ופרקת עלו מעל
צוארך: ועל-חרבך תחיה ואת-אחיד תעבד והיה
באשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך: ועל חרבך
תיחי וית אחוד תפלח ויהי פד יעברון בנוהי על
פתגמי אורייתא ותעדי נידה מעל צורך:
מא וישטם עשו את-יעקב על-הברכה אשר
ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרכו ימי אבל
אבי ואהרנה את-יעקב אחי: וישטם עשו
את-יעקב על-הברכה אשר ברכו אביו ויאמר
עשו בלבו יקרכו ימי אבל אבי ואהרנה את-יעקב
אחי: ונטר עשו דבבו ליעקב על ברפתא די
ברכה אבוייהי ואמר עשו בלבה יקרבון ימי אבלי
דאבא ואקטול ית יעקב אחי: מ ויגד לרבקה
את-דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא
ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיד
מתנחם לך להרגך: ויגד לרבקה את-דברי עשו
בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן
ותאמר אליו הנה עשו אחיד מתנחם לך להרגך:
ואתחיה לרבקה ית פתגמי עשו ברה רבא
ושלחת וקרת ליעקב ברה זעירא ואמרת לה הא
עשו אחוד קמן לך למקטלך: מ ועתה בני שמע
פקלי וקום ברח-לך אל-לבן אחי חרנה: ועתה
בני שמע פקלי וקום ברח-לך אל-לבן אחי חרנה:
וכעז ברי קבל מני וקום אזיל לך לות לבן אחי
לחרן: מ וישבת עמו ימים אחדים עד אשר
תשוב חמת אחיד: וישבת עמו ימים אחדים עד

אשר-תשוב חמת אחיד: ותתיב עמה יומין
ועירין עד דיתוב רוגזא דאחוד: מה עד-שוב
אף-אחיד קמוך ושכח את אשר-עשית לו
ושלחתי ולקחתיו משם למה אשפל גם-
שניכם יום אחד: עד-שוב אף-אחיד קמוך ושכח
את אשר-עשית לו ושלחתי ולקחתיו משם למה
אשפל גם-שניכם יום אחד: עד דיתוב רוגזא
דאחוד קמוך ויתגשי ית די עבדת לה ואשלח
ואדברנך מתמן למה אתפל אף תרויכון יומא
חד: מ ותאמר רבקה אלי-יצחק קצתי בחי
מפני בנות חת אם-לקח יעקב אשה מבנות
חת כאלה מבנות הארץ למה לי חיים: ותאמר
רבקה אלי-יצחק קצתי בחי מפני בנות חת
אם-לקח יעקב אשה מבנות-חת כאלה מבנות
הארץ למה לי חיים: ואמרת רבקה ליצחק עקית
בחי מן קדם בנת חתאה אם נסיב יעקב אתמא
מבנת חתאה כאלין מבנת ארעא למה לי חיים:
א ויקרא יצחק אל-יעקב ויברך אתו ויצוהו
ויאמר לו לא-תקח אשה מבנות כנען: ויקרא
יצחק אל-יעקב ויברך אתו ויצוהו ויאמר לו
לא-תקח אשה מבנות כנען: וקרא יצחק ליעקב
ויברך יתה ופקדה ואמר לה לא תסב אתמא
מבנת כנען: ד קום לך פדנה ארם ביתה בתואל
אבי אמך וקח-לך משם אשה מבנות לבן אחי
אמך: קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך
וקח-לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך: קום
אזיל לפדן ארם לבית בתואל אבוייהי דאמך וסב
לך מתמן אתמא מבנת לבן אחוייהי דאמך: ד ואל
שדי יברך אתך ויפרך ויברך ותיית לקהל
עמים: ואל שדי יברך אתך ויפרך ויברך ותיית
לקהל עמים: ואל שדי יברך יתך ויפשוך ויסגנך
ותהי לכנשת שבטין: ד ויתן-לך את-ברכת
אברהם לך ולורעך אתה לרשתך את-ארץ
מגיד אשר-נתן אלהים לאברהם: ויתן-לך

את־ברכת אברהם לך ולזרעך אתה לרשתך
את־ארץ מגיד אשר־נתן אלהים לאברהם: ויתן
לך ית ברקתא דאברהם לך ולבניך עמך למירתך
ית ארע תותבותך די יתב יי לאברהם:

שביעי ה וישלח יצחק את־יעקב וילך פדנה ארם
אל־לכן בן־בתואל הארמי אחי רבקה אם
יעקב ועשו: וישלח יצחק את־יעקב וילך פדנה
ארם אל־לכן בן־בתואל הארמי אחי רבקה אם
יעקב ועשו: וישלח יצחק ית יעקב ואזל לפדן
ארם לות לכן בר בתואל ארמא אחיהא דרבקה
אמה דייעקב ועשו: ויורא עשו פיי־ברך יצחק
את־יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת־לו
משם אשה בברכו אתו ויצו עליו לאמור
לא־תקח אשה מבנות פנען: ויורא עשו פיי־ברך
יצחק את־יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת־לו
משם אשה בברכו אתו ויצו עליו לאמור לא־תקח
אשה מבנות פנען: וחזא עשו ארי ברך יצחק ית

יעקב ושלח יתה לפדן ארם למסב לה מתמן
אתתא פד בריך יתה ופקיד עלוהי למימר לא
תסב אתתא מבנת פנען:

מפטור ז וישמע יעקב אל־אביו ואל־אמו וילך
פדנה ארם: וישמע יעקב אל־אביו ואל־אמו וילך
פדנה ארם: וקביל יעקב מן אביוהי ומן אמה
ואזל לפדן ארם: ה ויורא עשו פיי רעות בנות
פנען בעיני יצחק אביו: ויורא עשו פיי רעות בנות
פנען בעיני יצחק אביו: וחזא עשו ארי בישא בנת
פנען בעיני יצחק אביוהי: ט וילך עשו אל־
ישמעאל ויקח את־מחלת ו בת־ישמעאל פן
אברהם אחות נביית על־נשיו לו לאשה: וילך
עשו אל־ישמעאל ויקח את־מחלת ו בת־ישמעאל
פן־אברהם אחות נביית על־נשיו לו לאשה: ואזל
עשו לות ישמעאל ונסיב ית מחלת בת ישמעאל
בר אברהם אחתה דנביית על נשוהי לה
לאנתו: ס ק"ו פסוקים, על"ו סימן.

הפטרה לפרשת תולדות במלאכי פרק א"ב

א « מִשָּׁא דְּבִרְיָהּ אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בִּיד מְלָאכִי: » אֶהְבְּתִי אֶתְכֶם אָמַר יְהוָה וְאִמְרַתֶּם בְּמָה אֶהְבְּתֶנּוּ
הַלֹּא־אֵח עֲשׂו לִיעֲקֹב נָא־יְהוָה וְאֶהֱב אֶת־יעֲקֹב: » וְאֶת־עֲשׂו שְׁנֵאתִי וְאִשִּׁים אֶת־הָרִיו שְׁמִמָּה
וְאֶת־נַחֲלָתָה לְתַנּוֹת מִדְּבָר: - פִּי־תֹאמַר אֲדֹם רִשְׁשֵׁנוּ וְנָשׁוּב וְנִבְנֶה חֲרֻבוֹת כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
הַמָּה יִבְנוּ וְאֲנִי אֶהְרֹם וְקִרְאוּ לָהֶם גְּבוּל רִשְׁעָה וְהָעָם אֲשֶׁר־זָעַם יְהוָה עַד־עוֹלָם: ה וְעֵינֵיכֶם
תִּרְאֶינָה וְאַתֶּם תֹּאמְרוּ יִגְדַּל יְהוָה מֵעַל לְגְבוּל יִשְׂרָאֵל: ו כֵּן יִכְבֵּד אֵב וְעֶבֶד אֲדֹנָיו וְאִם־אֵב אֲנִי
אֵינִי כְבוֹדִי וְאִם־אֲדֹנִים אֲנִי אֵינִי מוֹרָאִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לְכֶם הַפְּהִנִים בּוֹזֵי שְׁמִי וְאִמְרַתֶּם
בְּמָה בּוֹזֵנוּ אֶת־שְׁמִי: ו מַגִּישִׁים עַל־מִזְבְּחִי לֶחֶם מִגָּאֵל וְאִמְרַתֶּם בְּמָה גִּאֲלֻנוּד בְּאִמְרָכֶם שְׁלַחַן
יְהוָה נִבְזָה הוּא: ה וְכִי־תִגְשׁוּן עוֹר לִזְבַּח אֵין רָע וְכִי תִגְשׁוּ פֶסַח וְחִלָּה אֵין רָע הַקְרִיבֶהוּ זָא
לְפָחֶתֶךָ הִירְצֵךְ אוֹ הִישָׂא פִנְיֶךָ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ט וְעַתָּה חֲלוּ־נָא פְּנֵי־אֵל וְיַחַנְנוּ מִיָּדְכֶם הַיּוֹתָה
זֹאת הִישָׂא מִכֶּם פָּנִים אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: י מִי גַם־בָּכֶם וּסְגֹר דְּלֹתֵיכֶם וְלֹא־תֹאדְרוּ מִזְבְּחִי חֲנֹם
אֵין־לִי חֶפֶץ בָּכֶם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּמִנְחָה לֹא־אֶרְצֶה מִיָּדְכֶם: « כִּי מִמִּזְרַח־שָׁמֶשׁ וְעַד־מִבּוֹאֹ
גְדוֹל שְׁמִי בְּגוֹיִם וּבְכָל־מְקוֹם מְקַטֵּר מִגִּישׁ לְשְׁמִי וּמִנְחָה טְהוֹרָה כִּי־גְדוֹל שְׁמִי בְּגוֹיִם אָמַר יְהוָה

צְבָאוֹת: יִי וְאַתֶּם מַחֲלִילִים אוֹתוֹ בְּאַמְרֵכֶם שְׁלַחַן אֲדֹנִי מִגָּאֵל הוּא וְנִיכּוֹ נִבְּוָה אָכְלוּ: » וְאַמְרַתֶּם
 חֲנָה מִתְּלָאָה וְהַפְחַתֶּם אוֹתוֹ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְהִבְאֵתֶם גָּזוֹל וְאַת־הַפֶּסֶח וְאַת־הַחוּלָה וְהִבְאֵתֶם
 אֶת־הַמִּנְחָה הָאֶרֶצָה אוֹתָהּ מִיָּדְכֶם אָמַר יְהוָה: » וְאֲרוּר נֹכַח וְיֵשׁ בְּעֶדְרוֹ זָכָר וְגֵדֵר וְזִכְחַ מִשְׁחַת
 לְאֲדֹנִי כִּי מֶלֶךְ גָּדוֹל אֲנִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשָׁמַי נִזְרָא בְּגוֹיִם: ב » וְעַתָּה אֲלֵיכֶם הַמִּצְוָה הַזֹּאת
 הַכְּתוּבָה: » אִם־לֹא תִשְׁמָעוּ וְאִם־לֹא תִשְׁמָעוּ עַל־לֵב לִתֵּת כְּבוֹד לְשָׁמַי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשִׁלַּחְתִּי
 בְּכֶם אֶת־הַמַּאֲרָה וְאֲרוּתִי אֶת־בְּרֻכּוֹתֵיכֶם וְגַם אֲרוּתִיהָ כִּי אֵינְכֶם שָׁמַיִם עַל־לֵב: » הִנְנִי גֹעַר לְכֶם
 אֶת־הַזֶּרַע וְזִרְתִּי פֶרֶשׁ עַל־פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חֲגִיבִים וְנִשְׂאָ אֶתְכֶם אֵלָיו: » וַיִּדְעֻתֶם כִּי שִׁלַּחְתִּי אֲלֵיכֶם
 אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַהֲיִיּוֹת בְּרִיתִי אֶת־לֹוֹי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: » בְּרִיתִי | הִיתָה אִתּוֹ הַחַיִּים
 וְהַשְׁלוֹם וְאַתֶּם־לֹו מוֹרָא וַיִּירָאֵנִי וּמִפְּנֵי שָׁמַי נָחַת הוּא: » תּוֹרַת אֱמֶת הִיתָה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה
 לֹא־נִמְצָא בְּשִׁפְתָּיו בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר הֶלֶךְ אִתִּי וּרְבִים הָשִׁיב מַעֲזוֹ: » כִּי־שִׁפְתִי כִהֵן יִשְׁמְרוּ־דַעַת
 וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת הוּא:

לזכות אנשי החסד הדגולים
 הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

”ימי חנוכה מסוגלים ביותר להוסיף עידוד וחיזוק
 בלימוד ”תורתך” ובקיום ”חוקי רצונך”, ”נר מצוה
 ותורה אור”, ובאופן ד”פירסומי ניסא”, ברוב עם”,
 שזהו גם התוכן ד”הקהל את העם, האנשים והנשים
 והטף גו’ ליראה את ה’ אלֵקִיכֶם

(משיחת ש"פ וישב ה'תשמ"ח)

אנ"ש יוצאים ל'מבצעים'

WWW.MIVTZOIM.CO.IL

לברורים: 058-4400-770 (גם בואטסאפ)